

PRZEGLĄD RADCOWSKI

ISSN 2391-9153

Czasopismo Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu

Nr 05/2014
Grudzień

Sprawozdanie z Nadzwyczajnego
Krajowego Zjazdu Radców Prawnych

Obchody Europejskiego
Dnia Prawnika we Wrocławiu

Radcowskie spotkania wigilijne

Na okładce

U góry: Obrady Nadzwyczajnego Zjazdu Radców Prawnych 21–22 listopada 2014 r. Fot. Jacek Barcz

U dołu: Prezes Dariusz Sałajewski w trakcie przemowy na Zjeździe. Fot. Jacek Barcz

Kolegium Redakcyjne

Redaktor Naczelny – r. pr. prof. nadzw. UWr dr hab. Mirosław Sadowski
Zastępca Redaktora Naczelnego i Sekretarz Redakcji – r. pr. dr Gabriela Bar
Sekretarz Redakcji – Małgorzata Nierzewska

Członkowie

r. pr. Izabela Konopacka
r. pr. Danuta Ławniczak
r. pr. Jan Darowski
r. pr. Marek Stalski

Redaktorzy Tematyczni

r. pr. dr Magdalena Wasylkowska-Michór – prawo cywilne
r. pr. dr Julian Jezioro – prawo własności intelektualnej
r. pr. dr Natalia Kłączyńska – prawo karne
r. pr. dr Bogusław Softys – prawo handlowe

ISSN 2391-9159

Drodzy Koleżanki i Koledzy,

Zbliża się czas świąt Bożego Narodzenia i powitania Nowego Roku. Dla wielu z nas jest to okres wyczekiwany, który wiąże się ze spotkaniami w gronie rodziny oraz bliskich, odpoczynkiem od codzienności i terminów procesowych. Jest to także czas na refleksję, podsumowanie mijającego roku i powzięcie noworocznych postanowień.

Wraz z piątym numerem „Przeglądu Radcowskiego”, do którego przeczytania jak zwykle zapraszam, składam Państwu, w imieniu Rady OIRP we Wrocławiu oraz własnym, życzenia pięknych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia.

Osobom wyjeżdżającym życzę bezpiecznego powrotu do domu, osobom podejmującym gości – odrobinę czasu dla siebie. Nam wszystkim – powrotu do pracy w Nowym Roku w dobrym nastroju i ze świeżym zapasem sił.

Leszek Korczak
Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu

Wstęp

Drogie Koleżanki, Drodzy Koledzy,

Mamy przed sobą piąty już numer czasopisma OIRP we Wrocławiu – „Przegląd Radcowski”. Wydaje się, że dopiero co wydaliśmy numer pierwszy, a to już rok upłynął i przed nami kolejne święta. Mam nadzieję, że niebawem wydamy numer dziesiąty i ten okrągły jubileusz będzie lepszą okazją do pewnych podsumowań i planów na przyszłość.

Jak zwykle nasz kwartalnik przynosi w części pierwszej szereg relacji z wydarzeń jakie miały miejsce w naszej Izbie w ostatnich tygodniach. Druga część z kolei zawiera teksty naukowe dotyczące konkretnych przypadków, z którymi możemy się spotkać w trakcie naszej praktyki zawodowej.

W naszym samorządzie prowadzimy nieustanną dyskusję na temat nowelizacji Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, która pokazała, że wielu z nas ma ciekawe i istotne przemyślenia na ten temat. Zachęcamy gorąco do uwag na ten ciągle ważny dla nas temat.

W imieniu redakcji namawiam gorąco do aktywnego włączenia się w redagowanie naszego wspólnego pisma. Wszelkie uwagi i propozycje prosimy przysyłać na adres: msadowski@oirp.wroclaw.pl.

Piąty numer czasopisma ukazuje się w okresie świąteczno-noworocznym i z tej okazji w imieniu własnym i Redakcji chciałbym wszystkim Koleżankom i Kolegom życzyć tradycyjnie – wesołych i radosnych Świąt Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego 2015 roku. ●

Redaktor Naczelny
Mirosław Sadowski

Spis treści

CZĘŚĆ INFORMACYJNA

- 06 Jan Łoziński, Sprawozdanie z Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych
- 10 dr Gabriela Bar, Sprawozdanie z konferencji „Wykorzystanie sądowych systemów informatycznych w pracy profesjonalnego pełnomocnika”
- 15 Krystian Mularczyk, Grażyna Górka, Sprawozdanie z konferencji „Mediacja jako uniwersalna metoda rozwiązywania konfliktów”
- 17 Informacja o kasach fiskalnych (M.N.)
- 19 dr Robert Cichórz, Międzynarodowa konferencja mediacyjna w Kaliningradzie
- 20 Obchody Europejskiego Dnia Prawnika w OIRP we Wrocławiu (M.N.)
- 21 dr Bartłomiej Latos, „Jak daleko sięgnie Państwo?” – relacja z konferencji
- 23 Dress code współczesnego prawnika – relacja ze szkolenia (M.N.)
- 25 Izabela Konopacka, Queen’s Counsels w Warszawie, czyli szkolenie z występowania przed angielskim sądem
- 29 Stanisław Domagała, Bieszczady. Wycieczka integracyjna
- 31 Agnieszka Templin, Radcowie prawni wzięli udział w finale akcji Szlachetna Paczka 2014
- 33 II finał akcji Smaki Nieba i Ziemi (M.N.)
- 36 Radcowskie spotkania wigilijne (M.N.)
- 39 Zaproszenie na Spotkanie Noworoczne
- 39 Zaproszenie na Bal Radcy Prawnego
- 39 Zaproszenie na XIV Otwarty Bal Prawnika

CZĘŚĆ NAUKOWA

- 40 Rada Programowa
- 41 dr Maciej Skory, Ustawa o prawach konsumenta – za dużo na lifting, za mało na rewolucję
- 51 Krystian Mularczyk, Recenzja książki „Mediacje gospodarcze” pod redakcją Aleksandra Binsztoka

Sprawozdanie z Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych

Jan Łoziński, radca prawny

Fot. Jacek Barcz

W dniach 21 i 22 listopada br. w Warszawie odbył się Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Radców Prawnych. Zjazd stanowił wykonanie uchwały Krajowego Zjazdu Radców Prawnych odbytego rok temu i był poświęcony uchwaleniu Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

W ubiegłym roku na Krajowym Zjeździe Radców Prawnych nie doszło do uchwalenia

Kodeksu, albowiem w ostatniej chwili w trakcie obrad Zjazdu została zgłoszona taka ilość poprawek, która uniemożliwiła ich rozpatrzenie. W tym stanie Zjazd zdecydował, że zgłoszone poprawki zostaną opracowane przez komisję, którą powołał KRRP i zostaną opatrzone rekomendacją tej komisji, a delegaci na Zjazd będą mieli możliwość zgłaszania nowych poprawek lub poprawiania redakcji swoich poprawek już wniesionych. W taki sposób opracowania

Fot. Jacek Barcz

cowany projekt został przedłożony pod obrady Nadzwyczajnego Zjazdu.

Obrady Zjazdu rozpoczęły się od odegrania i odśpiewania przez zgromadzonych Mazurka Dąbrowskiego. W części uroczystej zabrali głos goście, mianowicie Wiceminister Sprawiedliwości, byli Prezesi KRRP mec. Andrzej Kalwas i mec. Maciej Bobrowicz. W swoich wystąpieniach zwracali uwagę na wagę Zjazdu i dokumentu, który miał być uchwalony. Po tych wystąpieniach Zjazd przystąpił do części roboczej, czyli od uchwalenia porządku Zjazdu poczynając, na wyborze komisji kończąco. Na początku obrad merytorycznych Nadzwyczajny Zjazd zdecydował, że w trakcie obrad mogą być zgłoszone ostatnie już

poprawki. W tym trybie zostały zgłoszone 52 poprawki. Przedstawiony projekt przewidywał w trzech miejscach wariantowe rozwiązania. Po przedstawieniu przez Komisję Uchwał i Wniosków sprawozdania w zakresie zgłoszonych poprawek, Zjazd przystąpił do głosowania poprawek oraz wariantów.

W trakcie głosowań jedna poprawka została cofnięta, cztery poprawki stały się bezprzedmiotowe wskutek rozstrzygnięcia wcześniejszych związanych z nimi poprawek. Z pozostałych 47 poprawek, 30 poprawek zostało przyjętych, a 17 poprawek zostało odrzuconych. Do niektórych przepisów zgłoszonych było parę poprawek, mianowicie do art. 16, art. 18,

art. 32, art. 33, art. 39 i art. 41. Utrzymano w tekście Kodeksu pryncypia wykonywania zawodu, które były przedmiotem poprawek, a mianowicie pozostawiono nienaruszoną zasadę zachowania tajemnicy zawodowej, unikania konfliktu interesów, a nadto zakazująca stosowania wyłącznie *pactum de quota litis*.

Przyjęte poprawki zostały włączone do tekstu przyjętego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Nie uzyskały natomiast aprobaty następujące poprawki (które tu przytaczam dla przedstawienia pełnego obrazu obrad Zjazdu):

» dodanie do art. 13 ust. 4 o treści: „radca prawny jest obowiązany wykonywać wszystkie czynności zawodowe w interesie klienta, w sposób odważny i honorowo, nie bacząc na szkodliwe dla siebie konsekwencje”,

» skreślenie art. 15 ust. 2,

» skreślenie art. 16, skreślenie w art. 16 ust. 1 wyrazów „dotyczące klienta i jego spraw” oraz nadanie nowego brzmienia w art. 16 ust. 1 o treści: „tajemnica zawodowa obejmuje wszystkie informacje ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakiejkolwiek czynności zawodowych niezależnie od źródła tych informacji oraz formy i sposobu ich utrwalenia”,

» dodanie po art. 17, nowego art. 17a o treści: „radca prawny jest obowiązany dołożyć starań o zachowanie poufności i powagi podczas widzenia z klientem pozbawionym wolności”,

» skreślenie w art. 26 ust. 1 zdania drugiego i trzeciego,

Fot. Jacek Barcz

- » dodanie w art. 33 w ust. 1 nowego pkt. 3 o treści: „występując, jako pełnomocnik albo obrońca kilku klientów radca prawny musiałby przedstawić argumentację wnioski różniące się od tych, które przedstawiłby gdyby reprezentował jednego z tych klientów”,
- » dodanie w art. 38 nowego ust. 3 o treści: „radca prawny nie może się zwracać z bezpośrednią propozycją zawarcia umowy do osób będących podejrzаныmi lub oskarżonymi w sprawach karnych”,
- » nadanie w art. 41 nowego brzmienia ust. 3 o treści: „jeżeli przepisy nie stanowią inaczej radca prawny może zawrzeć z klientem umowę na mocy, której klient zobowiązuje się zapłacić honorarium za prowadzenie sprawy w razie osiągnięcia wyniku uzgodnionego z klientem”,
- » nadanie w art. 42 ust. 1 nowego brzmienia o treści: „pieniądze, papiery wartościowe i inne aktywa klienta, znajdując się w posiadaniu radcy prawnego, o ile jest to możliwe, powinny znajdować się na rachunku bankowym wyodrębnionym, zapewniającym maksymalne bezpieczeństwo tych środków”,
- » nadanie w art. 43 nowego brzmienia ust. 2 o treści: „niedopuszczalne jest w praktyce zawodowej radcy prawnego bezpodstawne zagrożenie postępowaniem karnym i dyscyplinarnym”,
- » nadanie w art. 49 nowego ust. 5 o treści: „radca prawny jest szczególnie zobowiązany do szczególnej rzetelności w rozliczeniach z klientem”,
- » dodanie w art. 51 nowego zdania trzeciego o następującej treści: „jeżeli klient

stracił zaufanie do radcy prawnego w sprawie karnej, to radca prawny ma obowiązek wypowiedzieć pełnomocnictwo”.

- » zastąpienie w art. 57 wyrazów „zostało to uzgodnione z tym pełnomocnikiem lub obrońcą” wyrazami „radca prawny poinformował o takim zamiarze jego pełnomocnika lub obrońcę”,
- » dodanie nowego art. 62a o treści: „radca prawny będący obrońcą oskarżonego jest obowiązany dołożyć starań, aby współpracować w interesie klienta z innymi jego obrońcami, jeżeli występują w sprawie”,
- » nadanie nowego brzmienia art. 63 o treści: „radca prawny jest obowiązany zawiadomić pełnomocników lub obrońców strony przeciwnej o podjętych bądź zamierzonych czynnościach procesowych na rozprawie, zmierzających do jej odroczenia albo przerwania bądź zawieszenia postępowania”,
- » nadanie nowego brzmienia art. 65 o treści: „pełnienie funkcji w organach samorządu radców prawnych jest prawem tego członka samorządu”.

Po przegłosowaniu wszystkich poprawek, Zjazd podjął uchwałę o przyjęciu Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Nadzwyczajny Zjazd przyjął także nowelizację uchwały regulującej zasady wyborów do organów samorządu, w związku ze zmianą uchwalonej w dniu 7 listopada 2014 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawy o radcach prawnych.

Obrady Nadzwyczajnego Zjazdu zakończyły się w sobotę 22 listopada br. we wczesnych godzinach południowych. ●

Sprawozdanie z konferencji „Wykorzystanie sądowych systemów informatycznych w pracy profesjonalnego pełnomocnika”

dr Gabriela Bar, radca prawny

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu była współorganizatorem pierwszej Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, która od-

była się w dniu 28 października 2014 r. pod hasłem „Wykorzystanie sądowych systemów informatycznych w pracy profesjonalnego pełnomocnika”.

Obrady miały miejsce na Wydziale Prawa Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Pomysłodawcą wydarzenia było Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (CBKE) – jednostka naukowo-badawcza działająca w ramach Uniwersytetu Wrocławskiego (WPAiE), zaś w jego organizację, oprócz wrocławskiej OIRP i CBKE, włączyła się Okręgowa Rada Adwokacka we Wrocławiu. Swojego wsparcia udzieliły także Okręgowe Izby Radców Prawnych w Opolu i Wałbrzychu.

Minister Sprawiedliwości oraz Prezes Krajowej Rady Radców Prawnych Dariusz Sałajewski objęli konferencję Honorowym Patronatem. W wydarzeniu wzięli udział sędziowie, przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, radcowie prawni, adwokaci, aplikanci oraz studenci.

W założeniu Organizatorów głównym celem Konferencji miała być integracja środowisk skupionych wokół problematyki prawa nowych technologii oraz przedstawienie problemów prawnych związanych

z wdrożeniem systemów teleinformatycznych w postępowaniach sądowych. Ważnym celem Konferencji miało być także rozpoczęcie cyklicznie odbywanej dyskusji (w ramach kolejnych edycji Konferencji) nad możliwymi rozwiązaniami w zakresie informatyzacji, adekwatnymi do standardów społeczeństwa informacyjnego. Organizatorom zależało także na efektywnej wymianie informacji, której celem będzie współpraca przy działalności badawczej oraz inicjatywach zmierzających do rozwoju usług świadczonych w sądownictwie za pośrednictwem środków służących do komunikowania się na odległość. W związku z tym do wygłoszenia poszczególnych referatów zaproszono przedstawicieli poszczególnych środowisk zainteresowanych współpracą w ramach projektów dotyczących sądowych systemów informatycznych.

Konferencję otworzył prof. dr hab. Jacek Gołaczyński – Kierownik CBKE, Koordynator Krajowy ds. koordynacji wdrożeń systemów informatycznych w sądach powszechnych, sędzia i Wiceprezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Konferencję zaszczylił swoją obecnością m.in. Wojciech Hajduk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, dr hab. Karol Kiczka, prof. nadzw. UW. – Prorektor ds. nauczania, sędzia Barbara Krameris – Wiceprezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, sędzia Ewa Barnaszewska – Prezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu, Zbigniew Pawlak – Wiceprezes KRRP, Barbara Kras – Sekretarz KRRP, Leszek Korczak – Dziekan OIRP we Wrocławiu i Andrzej Grabiński – Dziekan ORA we Wrocławiu.

Wykład otwierający konferencję, poświęcony dotychczasowym osiągnięciom w zakresie informatyzacji postępowania cywilnego, wygłosił prof. dr hab. Jacek Gołaczyński. Następnie swoje wystąpienia mieli przedstawiciele Centrum Kompetencji i Informatyzacji Sądownictwa (CKIS) działającego w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu jako jednostka powołana do wykonywania czynności związanych z projektowaniem,

wdrażaniem i utrzymywaniem systemów informatycznych obsługujących sądy powszechne.

W tej części wygłoszono następujące referaty:

- » sędzia Grzegorz Karaś (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu): „Protokół elektroniczny – dotychczasowe doświadczenia oraz postulaty de lege ferenda”;
- » r. pr. Anna Zalesińska, Tomasz Januszkiewicz (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu): „Portal Informacyjny oraz Portal Orzeczeń”;
- » r. pr. Dariusz Szostek, dr hab., prof. Uniwersytetu Opolskiego: „Koncepcja Elektronicznego Biura Podawczego”;
- » sędzia Robert Wróblewski (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu): „Informatyzacja postępowania karnego”.

Do bardzo ciekawych zaliczyć należy wystąpienie charyzmatycznego sędziego Grzegorza Karasia, który jako pierwszy w Polsce rozpoczął nagrywanie rozpraw. Nie trudno zgadnąć, że tematyka jego wystąpienia poświęcona była właśnie protokołowi elektronicznemu w świetle dotychczasowych doświadczeń i projektowanych (bądź postulowanych) zmian k.p.c. O nowatorskich rozwiązaniach w zakresie elektronicznego biura podawczego oraz rozporządzenia eIDAS uczestniczy dowiedzieli się z wykładu dr hab. prof. nadzw. UO, a także radcy prawnego Dariusza Szostka.

Jako przedstawiciel Partnera Konferencji EOS & M. Witoń Kancelaria Prawna wystąpiła radca prawny Izabela Kachnowicz z referatem pt. „Aspekty elektronicznej komunikacji pełnomocnika procesowego z sądem na etapie przygotowawczym i rozpoznawczym postępowania. Interak-

cje procesowe stron i sądu w postępowaniu przy użyciu narzędzi elektronicznych. Postulaty *de lege ferenda*.”

W kolejnym bloku wystąpień pojawili się radcowie prawni i adwokaci: dr Gabriela Bar (radca prawny, OIRP Wrocław), członek Komisji ds. Wspierania Rozwoju Samorządu i Nowych Technologii w Krajowej Izbie Radców Prawnych, z wykładem na temat zastosowania nowych technologii w prawie cywilnym i procesie cywilnym; dr Berenika Kaczmarek-Templin (adwokat ORA Wrocław) z wystąpieniem: „Nowe źródła informacji o faktach a postępowanie dowodowe”; dr Marcin Podleś (radca prawny, OIRP Wrocław), który wygłosił ciekawy wykład na temat elektronicznego dostępu do sądów rejestrowych; dr Michał Prus (adwokat, ORA Wrocław) z wystąpieniem „Protokół elektroniczny w postępowaniu wykroczeniowym”. Dr Magdalena Wasylkowska-

-Michór (radca prawny, OIRP Wrocław) wraz z Andrzejem Michórem (sędzia) ogłosili referat na temat: „Radca prawny wobec wyzwań sądowych systemów informatycznych”, Przemysław Pęcherzewski (advokat, ORA Wrocław) przedstawił rozwiązania *Online Dispute Resolution* (ODR) jako alternatywę dla tradycyjnych form rozwiązywania sporów. Interesującym uzupełnieniem zagadnień związanych z informatyzacją był referat radcy prawnego Radosława Kapułki (OIRP Wrocław) na temat wykorzystania nowych technologii w pracy kancelarii prawnej, w szczególności pracy w tzw. chmurze.

W trakcie przerw w wystąpieniach nie zabrakło merytorycznych dyskusji, podczas których padało wiele pomysłów dotyczących dalszych działań mogących usprawnić współdziałanie sądów i zawodowych pełnomocników w ramach z informatyzowanych postępowań sądowych.

Sądząc po dużej frekwencji, ciekawych referatów i dyskusjach, zarówno oficjalnych jak i kulturalnych, nie ulega wątpliwości, że cele konferencji zostały osiągnięte, a także – że istnieje potrzeba organizowania tego rodzaju spotkań w przyszłości. Prof. Jacek Gołaczyński i Dziekan OIRP we Wrocławiu Leszek Korczak zadeklarowali chęć współpracy przy kolejnych edycjach Konferencji, która winna stać się stałym forum wymiany doświadczeń pomiędzy reprezentantami różnych środowisk prawniczych.

Swojego wsparcia dla podobnych wspólnych inicjatyw udzieliła także Komisja ds. Wspierania Rozwoju Samorządu i Nowych Technologii działająca w Krajowej Izbie Radców Prawnych, kierowana przez Włodzimierza Chróścika – Wiceprezesa KRRP i Dziekana OIRP w Warszawie, deklarując m.in. gotowość opiniowania projektów dot. informatyzacji i przeprowadzania konsultacji w środowisku radców prawnych. ●

Sprawozdanie z konferencji „Mediacja jako uniwersalna metoda rozwiązywania konfliktów”

Krystian Mularczyk, radca prawny, członek kolegium redakcyjnego kwartalnika ADR
Grażyna Górka, mediator

Od lewej: Dorota Kamieniecka, Krystian Mularczyk, Anna Gmurowska, Grażyna Górka, Agnieszka Templin, Ireneusz Broś, SSO Ewa Litowińska-Kutera, SSR Sylwia Jastrzemska, Helena Masło, SSR Tomasz Paprocki

W dniu 09.10.2014 r. w Centrum Sztuki w Oławie, w związku z obchodami Międzynarodowego Dnia Mediacji, odbyła się konferencja zatytułowana „Mediacja jako uniwersalna metoda rozwiązywania konfliktów. Praktyczne aspekty postępowania mediacyjnego”.

Organizatorami konferencji byli: Sąd Okręgowy we Wrocławiu, Sąd Rejonowy w Oławie, Stowarzyszenie Mediatorów Cywilnych, Kancelaria Mediacyjna Grażyna Górka z Oławy, Kancelaria Radcy

Prawnego Krystian Mularczyk z Wrocławia oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie. Patronat nad konferencją objęli: Prezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu SSO Ewa Barnaszewska, Wiceprezes Sądu Okręgowego w Opolu, koordynator ds. mediacji SSO Anna Korwin-Piotrowska oraz Prezes Sądu Okręgowego w Sieradzu SSO Barbara Bojarska. Ponadto partnerami spotkania byli Sąd Arbitrażowy przy Nowotomyskiej Izbie Gospodarczej oraz kwartalnik „ADR. Arbitraż i Mediacja”. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły lokalne media.

W konferencji uczestniczyli między innymi sędziowie, mediatorzy, radcowie prawni i adwokaci. Wśród uczestników nie zabrakło również kuratorów, dyrektorów szkół, psychologów i pedagogów, pracowników urzędów, pracowników socjalnych, przedsiębiorców. Łącznie w konferencji uczestniczyło ponad 120 osób. Wydarzenie to było idealną okazją do wymiany poglądów i doświadczeń związanych z zastosowaniem mediacji oraz integracji środowisk zarówno sędziowskiego, jak i mediatorów, prawników i tych wszystkich, którzy na co dzień mają do czynienia z konfliktami w pracy, rodzinie, społeczności lokalnej.

Początkiem programu konferencji były warsztaty prowadzone przez Joannę Wiemiejewicz-Podkościelną (socjolog, mediator, trener, Wiceprezes Stowarzyszenia Mediatorów Cywilnych) pt. „Z niezbędniaka mediatora – praca z narzędziami pomocnymi przy rozwiązywaniu sporów”.

Konferencja rozpoczęła się od powitania przybyłych gości przez organizatorów konferencji – mediatora Grażynę Górską oraz Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Mediatorów Cywilnych Dorotę Kamieniecką. W imieniu organizatorów głos zabrał również radca prawny Krystian Mularczyk oraz Kierownik GOPS-u w Oławie Helena Masło.

Z pierwszą prelekcją pt. „Mediacja na poziomie samorządu terytorialnego i w służbie więziennej”. wystąpiła Anna Gmurowska (mediator, funkcjonariusz służby więziennej, pracownik Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu, radna Rady Gminy, trener i wykładowca).

W kolejnym wystąpieniu Sędziego Sądu Okręgowego Ewa Litowińska-Kutera (Sędzia w Wydziale Cywilnym Rodzinnym SO we Wrocławiu, wizytator ds. obrotu prawnego z zagranicą) wprowadziła uczestni-

ków w tematykę mediacji w sprawach rodzinnych oraz mediacji transgranicznych.

Kolejnym prelegentem była Grażyna Górka (mediator, prawnik, Wiceprezes Stowarzyszenia Mediatorów Cywilnych, szkoleniowiec i wykładowca), która omówiła specyfikę konfliktu rodzinnego oraz znaczenie pomocy mediatora w konfliktach w rodzinie. Elementem wzbogacającym wystąpienie była projekcja niezwykle poruszającego filmu przedstawiającego dziecko w konflikcie rodziców.

Po przerwie dalszy ciąg konferencji rozpoczęła Dorota Kamieniecka (mediator, notariusz, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Mediatorów Cywilnych). Swoją uwagę poświęciła powiązaniu konfliktów w miejscu pracy z instytucją mediacji.

Jako ostatni z prelegentów wystąpił Sędzia Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej, VII Zamiejscowego Wydziału Karnego w Wołowie Tomasz Paprocki. Jego prezentacja dotyczyła mediacji w sprawach karnych.

Na zakończenie przeprowadzono dyskusję na temat praktycznych aspektów postępowania mediacyjnego. Między innymi poruszona została kwestia kosztów mediacji. Przy tej okazji Ewa Kosowska-Korniak z Biura Prasowego Sądu Okręgowego w Opolu przedstawiła założenia pilotażowego programu SO w Opolu pt. „Mediacja – to nic nie kosztuje”.

Konferencja, jak również poprzedzające ją warsztaty, spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem, o czym świadczyły chociażby ilości przybyłych osób. Spotkanie zakończyły mediator Grażyna Górka oraz Kierownik GOPS w Oławie Helena Masło, które podziękowały prelegentom oraz uczestnikom spotkania za obecność i owocną dyskusję. ●

Informacja o kasach fiskalnych

Informujemy, że od dnia 1 stycznia 2015 r. wejdzie w życie nowe rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz.U. z 2014 r., poz. 1544). Rozporządzenie będzie obowiązywało w latach 2015–2016.

W katalogu czynności zwolnionych, wymienionych w załączniku do rozporządzenia, od stycznia 2015 r. nie znajdzie się zwolnienie z tytułu liczby świadczonych usług i liczby odbiorców. Kasa fiskalna w kancelarii radcy prawnego będzie obowiązkowa dla wszystkich, bez względu na wysokość obrotu.

W nowym rozporządzeniu Ministra Finansów znajdzie się zapis § 4 ust. 1 pkt 2g, tj.:

„§ 4.1. Zwolnień z obowiązku ewidencjonowania, o których mowa w § 2 i § 3, nie stosuje się w przypadku (...)

2) świadczenia usług (...)

g) prawniczych (z wyłączeniem usług określonych w poz. 28 załącznika do rozporządzenia – czynności notarialnych)“.

Na mocy powyższego, radcy prawni od 1 stycznia 2015 r. utracą prawo do wszelkich zwolnień z kas fiskalnych, jeśli z takowych wcześniej korzystali. Radca prawny rozpoczynający działalność w 2015 r. będzie miał obowiązek wprowadzić kasę fiskalną w ciągu 2 miesięcy licząc od końca miesiąca, w którym wykonał pierwszą czynność. Natomiast radcowie prawni, którzy w 2014 r. korzystają ze zwolnienia ze względu na obrót nieprzekraczający 20 000 zł rocznie i nie stracą tego prawa do 31 grudnia 2014 r., przestaną spełniać warunki uprawniające do zwolnienia z dniem 1 stycznia 2015 r.

Ustawodawca dał 2 miesiące na wprowadzenie kasy fiskalnej w kancelarii prawnej. W praktyce oznacza to, że kasa musi być zafiskalizowana i gotowa do ewidencji sprzedaży najpóźniej 1 marca 2015 roku. ●

Siła rekomendacji

tysiące zadowolonych prawników

Wspieramy Twój biznes

INTER MARKET to autoryzowany dystrybutor firmy **NOVITUS** od 21 lat sprzedający i serwisujący urządzenia fiskalne.

Nasze atuty:

- Bogata oferta sprzętowa
- Konkurencyjne ceny
- Profesjonalne doradztwo
- Pomoc przy załatwieniu formalności z US
- Bezpłatne szkolenie i programowanie
- Wykwalifikowani serwisanci przechodzący cykliczne szkolenia
- Błyskawiczny czas reakcji i napraw sprzętu

nano.e *lex*

Najpopularniejsza na rynku kasa fiskalna, sprawdzona przez tysiące prawników. Zaawansowane technologicznie urządzenie z elektroniczną kopią paragonu, mimo wielu funkcji przystępne dla początkującego użytkownika. Niezwykle gabaryty zewnętrzne w połączeniu z pełnowymiarową klawiaturą zabezpieczoną skutecznie przed zalaniem gwarantują komfort użytkowania. Wydajny akumulator i niewielka waga to coś dla użytkowników mobilnych. Urządzenie komunikuje się ze skanerem oraz terminalem płatniczym (Bluetooth w opcji).

ul. Worcella 14a, 50-433 Wrocław,
tel. 609049124, 71/ 34 347 34,
biuro@intermarket.com.pl

ul. Solskiego 49, 52-401 Wrocław,
tel. 609049122, 71/ 34 175 34,
handlowy@intermarket.com.pl

Bezpłatna infolinia 0 800 361 664

Międzynarodowa konferencja mediacyjna w Kaliningradzie

dr Robert Cichórz, Dyrektor Międzynarodowego Instytutu Prawa i Ekonomii Sp. z o.o., członek Prezydium Sądu Arbitrażowego Pomorza Zachodniego w Szczecinie, mediator i arbiter przy Kaliningradzkiej Izbie Przemysłowo-Handlowej

9 i 10 października 2014 r. w Kaliningradzie odbyła się międzynarodowa konferencja pt. „Mediacja i postępowanie przed sądem polubownym w sporach z udziałem przedsiębiorców” (*Медиацiя и третейское разбирательство в предпринимательских спорах*).

Zorganizowana została przez Kolegium Mediatorów Kaliningradzkiej Izby Przemysłowo-Handlowej we współpracy z Kolegium Mediatorów Izby Przemysłowo-Handlowej Federacji Rosyjskiej.

W konferencji wzięły udział środowiska mediacyjne i arbitrażowe z Rosji, Polski oraz Litwy. Licznie reprezentowana była również grupa rosyjskich przedsiębiorców zainteresowanych alternatywnym rozwiązaniem sporów oraz rosyjskie środowiska prawnicze, m.in. z Kaliningradu, Moskwy, Petersburga, Ufy i Czelabińska.

W trakcie konferencji uczestnicy mieli też możliwość zapoznania się z podstawami funkcjonowania mediacji w Polsce oraz z jej zastosowaniem w rozwiązywaniu polsko-rosyjskich sporów gospodarczych. Kolegium Mediatorów i Sąd Polubowny przy Kaliningradzkiej Izbie Przemysłowo-

-Handlowej mają już bowiem w tym zakresie pewne doświadczenie, a na prowadzonych przez nie listach znajdują się mediatorzy i arbitrzy z Polski.

W drugim dniu konferencji odbyło się spotkanie w Sądzie Gospodarczym Obwodu Kaliningradzkiego (*Арбитражный суд Калининградской области*), podczas którego miała miejsce wymiana doświadczeń między sędziami i mediatorami w zakresie praktyki mediacji gospodarczych. Zwrócono przy tym uwagę na spory polsko-rosyjskie, których w kaliningradzkim sądzie rozstrzyga się dosyć dużo, a które w znacznej części mogłyby stanowić

przedmiot postępowania mediacyjnego. Sędziowie z uznaniem odnieśli się do możliwości przekazywania takich spraw do mediacji prowadzonej przez polskich mediatorów.

Konferencja była kolejnym już przedsięwzięciem Kaliningradzkiej Izby Przemysłowo-Handlowej, na którym promowana była współpraca polsko-rosyjska w zakresie alternatywnego rozwiązywania sporów. •

Obchody Europejskiego Dnia Prawnika w OIRP we Wrocławiu

Rada Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE) podjęła decyzję o ustanowieniu Europejskiego Dnia Prawnika na dzień 10 grudnia. W tym roku był on obchodzony wspólnie ze światowym Dniem Praw Człowieka.

Krajowa Rada Radców Prawnych wraz z Ministerstwem Edukacji Narodowej postanowiła, że dzień ten zostanie zorganizowany w formie jednodniowego projektu edukacyjnego w szkołach ponadpodstawowych, tj. organizacji spotkań radców prawnych z młodzieżą.

Spośród członków naszej Izby zgłosiły się 22 osoby (21 radców prawnych i aplikantka radcowska). Koordynatorem lokalnym akcji została pani mec. Izabela Konopacka – rzecznik prasowy OIRP we Wrocławiu. Na zainicjowanym przez nią spotkaniu zgłoszeni radcowie prawni otrzymali ma-

teriały i prezentacje pomocne przy przeprowadzeniu spotkań w szkołach. Do akcji zostały zaproszone dolnośląskie szkoły: 11 szkół gimnazjalnych i 8 liceów ogólnokształcących.

Głównym celem zajęć było propagowanie idei praworządności i przybliżenie uczniom dziedzin, w których może pomóc im radca prawny poprzez przytoczenie przykładów i problemów bliskich młodym ludziom.

Z relacji zarówno radców prawnych, jak i nauczycieli wynika, że była to bardzo potrzebna inicjatywa, przybliżająca z jednej strony specyfikę zawodów prawniczych, a z drugiej – pełniącą istotną rolę edukacyjną poprzez pokazanie uczniom, że prawo odnosi się praktycznie do wszystkich dziedzin życia. •

(M.N.)

„Jak daleko sięgnie Państwo?” – relacja z konferencji

dr Bartłomiej Latos, radca prawny

W dniu 10 grudnia 2014 r. w Sali Kolumnowej budynku Sejmu RP odbyła się konferencja na temat „Jak daleko sięgnie Państwo? Retencja danych, billingi, inwigilacja a gwarancje praw i wolności obywatelskich”. Konferencja stanowiła część obchodów Europejskiego Dnia Prawnika i została zorganizowana wspólnie przez Naczelną Radę Adwokacką oraz Krajową Izbę Radców Prawnych.

Wybór tematu konferencji miał bezpośredni związek z dwoma zapadłymi w 2014 roku istotnymi orzeczeniami sądowymi. Pierwszym z nich jest wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 08.04.2014 r. (sprawa Digital Rights Ireland Ltd C-293/12 i C-594/12), który orzekł nieważność tzw. dyrektywy retencyjnej, tj. dyrektywy 2006/24/EC Parlamentu UE i Rady z dnia 15.03.2006 r. w sprawie gromadzenia danych tworzonych i przetwarzanych w związku ze świadczeniem usług publicznie dostępnych komunikacji elektronicznej lub publicznych sieci komunikacyjnych oraz zmieniającej dyrektywę 2002/58/EC. Dyrektywa ta stanowiła bezpośrednie uzasadnienie dla zmian w polskim prawie telekomunikacyjnym, ustanawiających obowiązek gromadzenia danych telekomunikacyjnych przez operatorów oraz udostępniania ich na żądanie uprawnionych służb. Drugie orzeczenie to wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia

30.07.2014 r. (K 23/11), którym Trybunał orzekł niekonstytucyjność części przepisów ustaw regulujących działania służb z powodu m.in. braku niezależnej kontroli udostępniania (pozyskiwania) przez te służby danych telekomunikacyjnych.

Konferencje otworzył Prezes NRA mec. Andrzej Zwara oraz Prezes KRRP mec. Dariusz Sałajewski, a wśród zaproszonych gości (i prelegentów) znaleźli się m.in. prezes NIK Krzysztof Kwiatkowski, Prokurator Generalny Andrzej Seremet (przysłał zastępcę z tekstem wystąpienia), były wiceszef UOP Piotr Niemczyk, Dyrektor Departamentu Legislacji, Orzecznictwa i Skarg GłODO Monika Kraszińska, prezes Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka dr Adam Bodnar i przedstawiciel Fundacji Panoptikon. Zróżnicowany dobór prelegentów skutkowało przedstawieniem mocno odmiennych poglądów na temat zakresu, zasadności i skuteczności funkcjonującego obecnie w Polsce systemu (praktyki i ram prawnych) gromadzenia i wykorzystania danych telekomunikacyjnych. W szczególności przedstawiciele samorządów prawniczych oraz instytucji zajmujących się ochroną praw człowieka jednoznacznie kwestionowali zbyt szerokie możliwości służb w zakresie retencji danych, ale i praktykę jej realizacji. W tym zwracali uwagę na niejednoznaczne kryteria dopuszczalności pozyskiwania danych telekomunikacyjnych (m.in. brak precyzyjnego katalogu przestępstw,

których wykrywanie uzasadniałoby dostęp do danych wrażliwych), praktyczny brak bieżącej kontroli celowości takiego pozyskiwania, czy nieefektywny system kontroli następczej. Z wystąpienia dyr. Krasieńskiej wynikało wręcz, że obecna praktyka działań uprawnionych służb graniczy z dowolnością, a kontrola jest w zasadzie iluzoryczna.

Z kolei przedstawiciel Prokuratora Generalnego apelował, aby aktualne uregulowania pozyskiwania danych telekomunikacyjnych poddać rzetelnej weryfikacji, ale w kontekście ich optymalizacji, a nie likwidacji. Wyraził bowiem obawę, że ograniczenia uprawnień mogą przełożyć się na zmniejszenie skuteczności działania służb, które z danych telekomunikacyjnych korzystają. W podobnym tonie wypowiedział się Piotr Niemczyk, zauważając, że w świetle ocen statystycznych, pozyskiwania danych telekomunikacyjnych nie można uznać za nadmierne. Posługując się szacunkową skalą rocznie wykrywanych przestępstw (ok. 1 mln), powołał się na równie szacunkową ilość złożonych wniosków o udostępnienie danych (ok. 2 mln), stwierdzając, że jego zdaniem to jest i tak niewiele. I powinno być więcej, jeśli ma się istotnie podnieść efektywność (skuteczność) organów dochodzeniowo-śledczych.

Obaj prelegenci zwracali uwagę, że ww. wyrok TK odroczył termin wygaśnięcia niekonstytucyjnych przepisów o 18 miesięcy. W związku z tym brak nowej, skorygowanej odpowiednio regulacji praktycznie pozbawi służby skutecznego (wg nich) narzędzia działania operacyjnego. Zaproponowali, aby projekt oczekiwanych zmian ustawowych został opracowany w ramach samorządów prawniczych, których członkowie prawdopodobnie najlepiej rozumieją potrzebę, ale i rozsądne granice, kontroli działań służb.

Podsumowując konferencję wypada zauważyć, iż niestety nie zaowocowała żadnymi wspólnymi wnioskami, które mogłyby stanowić jakkolwiek rozumiany kompromis poglądów. Z jednej strony przedstawiono opinie i wnioski organów zajmujących się ściganie przestępstw, a z drugiej wątpliwości adwokatów i radców prawnych. Cenne było jednak tak jednoznaczne zarysowanie stanowisk, a szczególnie wyrażenie obaw, aby spodziewane działania ustawodawcy nie obniżyły skuteczności narzędzia operacyjnego jakim jest dostęp do danych telekomunikacyjnych. Uwaga ta wydaje się o tyle istotna, że uchylenie dyrektywy retencyjnej nastąpiło wyłącznie z powodu nieproporcjonalności ujętych w niej mechanizmów pozyskiwania danych telekomunikacyjnych. ETS nie zakwestionował bowiem celowości i użyteczności samej metody, tj. gromadzenia informacji o ruchu telekomunikacyjnym (wymianie danych).

Przy okazji konferencji wiceprezes KRRP mec. Maria Śluzak odebrała gratulacje (i kwiaty) z tytułu objęcia funkcji Przewodniczącego CCBE. Większość uczestników konferencji spotkała się na wieczornym koktajlu kończącym obchody Europejskiego Dnia Prawnika, gdzie w swoich wystąpieniach prezesa obu samorządów prawniczych jednoznacznie pozytywnie ocenili organizację i efekty obchodów, a w tym wnioski z ww. konferencji, ale i przeprowadzone w ponad 200 szkołach podstawowych w całej Polsce spotkania informacyjne radców prawnych z uczniami. Złożyli również deklaracje niezwołcznego przystąpienia do prac nad propozycjami zmian przepisów uznanych przez TK za niekonstytucyjne, potwierdzając potrzebę kontynuacji współpracy obu samorządów, w tym na polu edukacyjnym (np. wspólna organizacja szkoleń i konferencji) i międzynarodowym. ●

Dress code współczesnego prawnika – relacja ze szkolenia

Fot. Wojciech Dobrut

Szkolenie pt. „Etykieta zachowań w biznesie. Dress code współczesnego prawnika”, które odbyło się w dniu 15 listopada 2014 r. w sali wykładowej OIRP we Wrocławiu to kontynuacja pierwszej części, która miała miejsce w maju br.

Na obu szkoleniach gościliśmy Panią Annę Męczyńską – znaną stylistkę, wizażystkę i kostiumografa m.in. na planie „Prawa Agaty”. Podzieliła się z radcami (głównie były to panie, ale panowie też mieli swoich przedstawicieli) swoją wiedzą na temat zasad „dress codu”, tj. doboru stro-

ju do okoliczności biznesowych. Mówiła o tym, jak pogodzić wymogi stroju służbowego z własnym stylem, jak dobrać kolorystykę ubrania do koloru włosów, cery itd. Opowiedziała ciekawie o budowaniu wizerunku postaci z serialu, których strój oraz dodatki mają odzwierciedlać ich charakter i styl bycia.

W pierwszej części szkolenia Pani Joanna Mirecka – współpracownik MSZ, specjalista i trener ds. komunikacji społecznej – wprowadziła słuchaczy w trudny temat reguł obowiązujących w protokole dyplomatycznym. Mówiła o zasadach obowiązujących przy powitaniu i przedstawianiu osób na spotkaniach służbowych, o poprawnej kolejności przy wchodzeniu i wychodzeniu z miejsc publicznych, o konsekwencjach biznesowych wynikających z różnic kultu-

rowych, czy też o skrótach obowiązujących na oficjalnych zaproszeniach. Przedstawione tematy wywołały sporo pytań z sali, więc wystąpienie mocno przeciągnęło się w czasie i pokazało potrzebę zorganizowania w niedalekiej przyszłości całoniedzielnego szkolenia z zagadnień protokołu dyplomatycznego w pracy radcy prawnego, ale też w życiu prywatnym.

Wszyscy uczestnicy szkolenia otrzymali prezenty ufundowane przez sponsorów, mogli skorzystać z porad wizazystek, napić się dobrej kawy. Największą atrakcją stanowiło losowanie, w którym można było wygrać wiele cennych nagród, typu samochód z pełnym bakiem na weekend czy wizytę w SPA. ●

(M.N.)

Fot. Wojciech Dobrut

Queen's Counsels w Warszawie, czyli szkolenie z występowania przed angielskim sądem

Izabela Konopacka, radca prawny

W dniach 3–5 października 2014 r. odbyło się w Warszawie szkolenie dla radców prawnych i adwokatów z występowania przed angielskim sądem. W szkoleniu wzięło udział 12 radców prawnych i 12 adwokatów z całej Polski. Organizatorami szkolenia była Krajowa Izba Radców Prawnych i Naczelna Rada Adwokacka wspólnie z angielską komisją ds. szkolenia adwokatów (ang. „bar-risters”) Advocacy Training Council of the Council of the Inns of Court.

Szkolenie w formie warsztatów przeprowadzili angielscy adwokaci, tj. Queens Counsels (tłum. „pełnomocnicy królowej”), zwani także w żargonie prawniczym „silks” – od jedwabnych tóg, które noszą podczas wystąpień przed sądem.

W tym miejscu należy wyjaśnić, iż barristerzy to eksperci od występowania przed sądem, zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych. Jako pewnego rodzaju ciekawostkę warto wspomnieć, że mogą występować w sprawach karnych na zlecenie The Crown Prosecution Service tak po stronie oskarżyciela, jak i po stronie

William Ballantine, „Vanity Fair” 1870, 5 March, źródło: <http://www.antique-prints.co.uk/barrister-vanity-fair-7304.html>

obrony. Zasadniczo prowadzą działalność na własny rachunek i pracują zespołowo w biurach zwanych „chambers” (izby), które znajdują się w zabytkowych budynkach sądu tzw. Inns of Court.

Klientami barristerów są solicitorzy (ang. „solicitors”) czyli tzw. „prawnicy pierwszego kontaktu”, którzy zlecają barristerom reprezentowanie swoich klientów przed sądem.

Około 10% praktykujących barristerów nosi tytuł Queen’s Counsel lub QC (pełnomocnik królowej) – zajmują się oni bowiem najważniejszymi i najbardziej skomplikowanymi sprawami.

Wobec powyższego, polscy radcowie i adwokaci zostali przeszkoleni przez wybitnych ekspertów z zakresu „advocacy”, czyli wystąpień sądowych. W trakcie warsztatów uczestnicy mieli okazję po-

znać i przećwiczyć metody przygotowania się do procesu, ustrukturyzowanej analizy sprawy i efektywnego przedstawiania sprawy w sądzie. Warsztaty przeprowadzono w dwóch oddzielnych wersjach – dla spraw karnych i dla spraw cywilnych.

Przed rozpoczęciem szkolenia każdy uczestnik otrzymał skrócone akta sprawy, w oparciu o które był zobowiązany do przygotowania w języku angielskim głównego pisma procesowego określonego w angielskiej procedurze cywilnej jako „skeleton argument”.

Sprawa dotyczyła odpowiedzialności deliktowej i zarówno stan faktyczny jak i podstawa prawna zostały wywiedzione z polskiej jurysdykcji. Ćwiczenie było zatem bardzo ciekawe, bowiem do polskich przepisów prawa materialnego należało zastosować angielskie zasady postępowania cywilnego.

O odmienności przepisów angielskiej procedury cywilnej uczestnicy mogli się przekonąć zapoznając się z aktami sprawy, w których znalazły się zeznania świadków złożone na piśmie (ang. „witness statements”). Zgodnie bowiem z punktem 32.2 Civil Procedure Rules (Cywilnych Zasad Postępowania) sąd wydaje postanowienie, na mocy którego zobowiązuje strony do wzajemnego doręczenia sobie pisemnych zeznań świadków, którzy to zostaną następnie powołani w celu złożenia zeznań.

Niewątpliwie taka kondensacja materiału dowodowego w pierwszej fazie postępowania pozwala zarówno stronom procesu jak i sądowi na dokładne zapoznanie się z argumentami natury faktycznej i prawnej każdej ze stron.

Skeleton Argument jest efektem końcowym, tzn. ukoronowaniem wysiłków strony włożonych w przekonanie sądu o zasadności swojego roszczenia. Można by rzec, iż jest swoistym podsumowaniem zarówno okoliczności przedstawionych przez obie strony wniosków dowodowych, jak i zwięzłym omówieniem podstawy prawnej. Skeleton Argument wnosi się do sądu tuż przed rozprawą główną, na której zapada wyrok. Można by rzec, iż Skeleton Argument to swojego rodzaju „ściąga” dla sądu, która ma ułatwić „busy judge” (zpracowanemu sędziemu) podjęcie właściwej decyzji. Zatem właściwie sporządzony i przekonujący Skeleton Argument staje się podstawą uzasadnienia wyroku.

Drugą umiejętnością, którą powinien opanować przyszły barrister to umiejętność przesłuchiwanie świadka. W angielskim postępowaniu sądowym wyróżnia się dwa rodzaje przesłuchań świadka: „examination in chief” stosowane do przesłuchań powołanego przez nas świadka

oraz „cross-examination” stosowane do przesłuchań świadka drugiej strony.

Ten etap szkolenia odbył się w Sądzie Najwyższym w Warszawie. Uczestnicy zostali podzieleni na grupy, a każda grupa udała się do osobnej sali rozpraw, gdzie miała miejsce symulacja rozprawy przed angielskim sądem. Zadaniem uczestników było przesłuchanie świadka metodą „examination in chief” oraz „cross-examination”.

Wiele kontrowersji wśród radców i adwokatów wzbudziła druga wspomniana metoda, czyli „cross-examination”. Polega ona bowiem na zdyskredytowaniu zeznań świadka poprzez zadawanie świadkowi pytań „narzucających” prezentowaną przez nas wersję wydarzeń.

Najczęściej zatem zadaje się pytania w formie tzw. question tags¹ czyli np.

Q: Jan Nowak was with you as well, *isn't that a fact?* (Jan Nowak był z wami także, *nieprawdaż?*)

A: Yes, he was. (Tak).

Q: Wojciech Kowalski was the driver, *wasn't he?* (Wojciech Kowalski prowadził samochód, *prawda?*)

A: Yes. (Tak).

Q: You testified that you were going to buy anti-psychotic medication, *weren't you?* (Zeznał Pan, iż zamierzał zakupić leki przeciwpsychotyczne, *mam rację?*)

A: Yes, I was. (Tak).

¹ **Question Tags** to krótkie pytania dodawane na końcu zdania. Używamy ich w celu uzyskania potwierdzenia i na język polski tłumaczymy najczęściej jako: **prawda?, nieprawdaż?, mam rację?**

Przesłuchiwanie świadków metodą „cross-examination” okazało się nie lada wyzwaniem.

Uczestnicy mieli zatem okazję przekonać się, jak wygląda nauka warsztatu przyszłego barristera.

Na marginesie należy zauważyć, iż droga do profesji barristera jest bardzo skomplikowana i kosztowna. Pierwszy etap to ukończenie aplikacji tj. Bar Vocational Course, z których intensywna (full time – w zasadzie uniemożliwiająca podjęcie pracy na cały etat) wersja trwa rok, zaś mniej intensywna (part time) – dwa lata. Koszt rocznej aplikacji to wydatek z rządu od 5000 do 9000 funtów,

Po zdaniu egzaminu końcowego, czyli „Bar Exam”, można ubiegać się o przyjęcie na Pupillage – drugi etap aplikacji. Przez pierwsze 6 miesięcy aplikant, czyli „pupil”, ma za zadanie asystować swojemu patronowi w sądzie jak i w „cham-

ber”, jednak bez prawa do występowania przed sądem. Następnie może zastępować patrona na sali sądowej.

Zdarza się, że początkujący barrister prowadzi nie więcej niż 2 sprawy rocznie. Natomiast koszty prowadzenia biura w City lub utrzymania gabinetu w jednej z Chambers (zabytkowe budynki Inns of Court), a nawet stroju (togi szyją nieliczni krawcy, tzw. gown makers, peruka jest tak droga, że najczęściej przekazuje się ją z pokolenia na pokolenie, pod togą można nosić jedynie czarne garnitury i specjalnie szyte koszule ze sztywnym żabotem) są bardzo wysokie. Zatem wielu barristerów odchodzi z zawodu.

Wszyscy uczestnicy szkolenia uznali je za niezmiernie owocne. Z jednej strony radcowie i adwokaci nabyli teoretyczną wiedzę i praktyczne umiejętności w zakresie wystąpień przed angielskim sądem, z drugiej – mieli okazję do wymiany poglądów oraz nawiązywania ciekawych kontaktów. ●

Bieszczady.

Wycieczka integracyjna

Stanisław Domagała, radca prawny

W dniach 13–17 października 2014 r. odbyła się wycieczka integracyjna zorganizowana przez Klub Seniora przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu. Współorganizatorem wycieczki

był Klub Seniora przy OIRP Rzeszów. Udział w wycieczce wzięli również radcowie prawni z OIRP Kielce. Terenem, który zwiedzaliśmy były – piękne o tej porze – Bieszczady, a także miejsca i za-
bytki województwa podkarpackiego.

Po przyjeździe do Rzeszowa i zakwaterowaniu w hotelu, zwiedziliśmy starówkę. Sporo czasu spędziliśmy przy fontannie – różnokolorowe naprzemienne światła i szum wody zapewniły chwilę wspaniałego relaksu. Wieczór zakończyliśmy uroczystą kolacją we wspaniałej atmosferze, przy muzyce i tańcach, obdarowani prezentami przez Dziekana OIRP Rzeszów.

Pozostałe dni spędziliśmy w Myczkowcach – tam mieliśmy swoją bazę. Nocowaliśmy w Ośrodku Wypoczynkowo-Rehabilitacyjnym Caritasu – ciekawym miejscu. Znajduje się w nim Centrum Kultury Ekumenicznej z ponad dwustoma miniaturami cerkwi w skali 1:25, a także Ogród Biblijny. Stamtąd, z Myczkowiec, wyjeżdżaliśmy każdego dnia w różne ciekawe miejsca Podkarpacia. Byliśmy w Hucie Szkła Krosno, gdzie zapoznano nas z technologią produkcji wyrobów. Byliśmy też w jej muzeum i w sklepie. Szkoda, że zakład z tak wielkimi tradycjami znajduje się w upadłości.

Z ciekawszych, i zarazem bardziej znanych, miejsc mieliśmy okazję zwiedzić zaporę wodną w Solinie. Wybraliśmy się na piękny spacer przy słonecznej pogodzie, która towarzyszyła nam przez cały czas pobytu w Bieszczadach. Byliśmy wewnątrz zapory, zeszliśmy poniżej 6 metrów od poziomu dna zalewu (ponad sto schodków w dół i z powrotem – wszyscy dali sobie doskonale radę!). Oglądaliśmy urządzenia tam pracujące, słuchaliśmy historii budowy zapory.

Wyjazd do Polańczyka i wycieczka statkiem po zalewie solińskim to kolejna atrakcja. Łąd od strony wody jest jakiś taki inny – bardziej obcy niż wówczas, gdy się po nim spaceruje. Odwiedziliśmy też Muzeum Budownictwa Ludowego, tzw. miasteczko Galicyjskie, a przy okazji usłyszeliśmy wiele o Łemkach i Bojkach.

Odrębny dzień poświęcony został na przejazd autokarem obwodnicą bieszczadzką – przez Lesko, Baligród, Cisnę, Wetlinę, Ustrzyki Górne, Lutowisko, Polańczyk. Przyroda w Bieszczadach o tej porze mieni się różnymi kolorami, od złotego po brązowy. Jej oglądanie to przyjemność.

Po drodze usłyszeliśmy wiele historii o różnych miejscach i ludziach, a w tym ciekawostek historycznych. Przewodnicy, którzy nas oprowadzali, to gawędziarze. Potrafili dużo i ciekawie opowiadać, a czasem miło żartować. Chętnie się ich słuchało. Jeden z wieczorów spędziliśmy przy grillowaniu. Zabawa była istic szampańska – muzyka, tańce.

Nie wszystko jednak było utrzymane w tonie zabawowym. Były chwile powagi, a czasem pewnego rodzaju smutku. Przetyłające wrażenie zrobiła na nas wystawa malarstwa Zdzisława Beksińskiego i jego historia. Znamienne słowa o jego malarstwie wypowiedziała jedna z koleżanek. Powiedziała: „Gdybym chciała popaść w depresję, to kupiłabym sobie jeden obraz Beksińskiego i patrzyła na niego”.

Byliśmy jeszcze w kilku innych miejscach. Obejrzelśmy film o historii powstania i działalności Ośrodka Caritasu – należy podziwiać ludzi, którzy go tworzyli i nim kierują. To zapaleńcy godni naśladowania. Wspomnieć też należy o atmosferze, jaka nam towarzyszyła. Było tak jakoś swojsko – pełen luz, wiele wzajemnych uprzejmości.

To spotkanie było pierwszym, w którym brali udział radcowie prawni z więcej niż jednej OIRP. Do naszej wesołej grupy dołączyły także dwie przedstawicielki Krajowej Rady Radców Prawnych. Trudno nie spuentować tej wycieczki jednym słowem: „bis”. ●

Radcowie prawni wzięli udział w finale akcji Szlachetna Paczka 2014

Agnieszka Templin, radca prawny

STOWARZYSZENIE
WIOSNA

W dniach 13 i 14 grudnia 2014 r. odbył się finał XIV edycji Szlachetnej Paczki. Z informacji dostępnych na stronie Stowarzyszenia Wiosna – organizatora akcji – wynika, że Szlachetna Paczka jest projektem pomocy bezpośredniej, w którym darczyńcy przygotowują paczki dla rodzin w potrzebie.

Adresy tych rodzin są pozyskiwane przez wolontariuszy, którzy działają lokalnie. Pierwsza edycja odbyła się w 2000 roku, kiedy grupa studentów duszpasterstwa akademickiego prowadzonego przez księdza Jacka Stryczka (dziś prezesa Stowarzy-

szenia Wiosna) obdarowała trzydzieści ubogich rodzin.

Wolontariusze Szlachetnej paczki w miniony weekend dostarczyli pomoc do 19 580 potrzebujących rodzin – osób starszych, samotnych, rodzin wielodzietnych – czyli do około 76 746 osób.

Projekt połączył ponad 805 000 osób: darczyńców, a więc osób, które przygotowały mądrą pomoc, SuperW – czyli wolontariuszy, którzy odnaleźli potrzebujących, dobroczyńców, którzy swoimi wpłatami sprawiają, że Paczka może działać oraz członków rodzin w potrzebie.

JEDEN ZA WSZYSTKICH WSZYSTCY ZA JEDNEGO!

Gdyby dodać do nich wszystkie osoby, które pomogły zorganizować tę edycję – np. osoby, które pracowały w magazynach i pomagały w transporcie paczek, pracowników firm-partnerów itd. – możemy śmiało powiedzieć, że w mądrej pomocy połączyliśmy niemal milion osób. To 2,5% Polaków!

Średnia wartość paczki dla jednej rodziny, deklarowana przez darczyńców, to 2106 zł. To wartość oszacowana na podstawie anonimowych deklaracji darczyńców. Łączna wartość pomocy przekazanej rodzinom przez darczyńców sięga 41 236 824 zł.

Ten rok dla Szlachetnej Paczki jest także wyjątkowy ze względu na wsparcie prawników działających pro bono na rzecz potrzebujących rodzin. W ramach akcji „Wiosna Prawników i Dziennika Gazety Prawnej”, prowadzonej we współpracy Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Izby Radców Prawnych, 70 prawników wzięło udział w bezpłatnych poradach prawnych. Inicjatorem pomocy pro bono jest mecenas Marcin Mioduszewski. Honorowy patronat nad akcją objął prezydent Bronisław Komorowski.

Ideą przyświecającą akcji było skierowanie pomocy do konkretnych osób/rodzin. Wolontariusze, odwiedzając rodziny, informowali o możliwości skorzystania z konsultacji prawnych w dniach 13 i 14

grudnia br. i umawiali zainteresowanych w konkretnych miejscach na oznaczone godziny. Z danych statystycznych wynikało, że chęć skorzystania z pomocy prawniej zadeklarowało aż 700 osób.

Porady prawne udzielane były w większych miastach, m.in. Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Toruniu, Olsztynie, Gdańsku, Katowicach i Wrocławiu.

Ze względu na spore zainteresowanie prawnicy dyżurowali przez cztery godziny w punktach odbioru paczek, w specjalnie na ten cel przygotowanych pomieszczeniach.

We Wrocławiu w akcji tej uczestniczyli także radcowie prawni z Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, którym niesienie pomocy pro bono nie jest obce. Wolontariuszami Szlachetnej Paczki byli mec. Magdalena Wasylkowska-Michór, mec. Barbara Smalarz i mec. Agnieszka Templin.

Możliwość udzielenia bezpłatnych porad prawnych najbardziej potrzebującym jest niezwykle cennym darem, który został przekazany i trzeba mieć nadzieję, że nie tylko z okazji Bożego Narodzenia, ale także w przyszłości pozwoli osobom dotkniętym prawdziwą biedą uwierzyć, że można na kogoś liczyć, że ktoś zechce im pomóc i wysłucha nie oceniając. ●

II finał akcji Smaki Nieba i Ziemi

Fundacja Między Niebem a Ziemią, której Prezesem jest radca prawny pani Sylwia Zarzycka, zorganizowała po raz kolejny aukcję na rzecz swoich podopiecznych w dniu 21 listopada br. we wrocławskim Hotelu Platinum Palace.

Był to II finał akcji Smaki Nieba i Ziemi (znani kucharze, prawnicy i biznesmeni podzielili się swoimi przepisami i powstała książka kucharska dystrybuowana w całej Polsce). Uroczystość poprowadził znany dziennikarz TVN24 Jarosław Kuźniar, a w części artystycznej wystąpiła woka-

listka Maia Lasota z gitarzystą Bartkiem Miarką.

Okręgowa Izba Radców Prawnych już tradycyjnie wzięła udział w aukcji i wsparła Fundację przeznaczając środki finansowe, a w tym roku także podarowała dwa obrazy olejne autorstwa radcy prawnego pani Emilii Wandy Małkowskiej z Płocka, które zostały zlicytowane na aukcji w Warszawie i we Wrocławiu. Wrocławską Izbę reprezentowała rzeczniczka OIRP pani mec. Izabela Konopacka. •

(M.N.)

LEADENHALL

Coverholder at **LLOYD'S**

Ryzyko finansowe pracy na własny rachunek. Czy radcowie prawni w Polsce mają alternatywę?

Wraz ze wzrostem gospodarczym zwiększa się efektywność ekonomiczna małych i średnich przedsiębiorstw. Na działających w Polsce około 1,7 mln firm większość to małe firmy prowadzone przez osoby fizyczne w formie indywidualnej działalności gospodarczej, które odpowiadają za ponad 50% polskiego PKB. Trzeba oczywiście zauważyć, że część z nich to *stricte* jednoosobowe działalności, w tym liczna grupa wolnych zawodów m.in. lekarze, czy prawnicy.

Wspólną cechą tej grupy podmiotów jest fakt odprowadzania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych najniższego wymiaru składki z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Rzadko spotyka się osoby, które płaciłyby tą swoistą daninę od rzeczywistych przychodów. Oczywiście taka forma rozliczeń z ZUS ma swoje zalety (raczej minimalizowanie kosztów pracy, niż liczenie na dobrą ochronę zdrowotną, czy też wysokie uposażenie emerytalne), ale również wady. Do tej ostatniej kategorii należy przede wszystkim ryzyko finansowe, które radcowie prawni muszą ponosić w przypadku czasowej niezdolności do pracy, skutkujące utratą dochodów. Oznacza to, że jakkolwiek okresowa przerwa w pracy **zagroza de facto finansowaniu** bieżących potrzeb, zarówno tych zawodowych, jak i prywatnych. Trzeba przy tym zwrócić uwagę na fakt, że nie wszyscy opłacają dobrowolną składkę chorobową, która gwarantuje wypłatę zasiłku chorobowego w przypadku czasowej absencji spowodowanej chorobą lub wypadkiem. Z drugiej strony wysokość takiego zasiłku jest o wiele niższa niż realne potrzeby finansowe.

Prowadzenie własnej kancelarii zawsze wiąże się z koniecznością identyfikacji zagrożeń mogących utrudnić kontynuację działalności i zapobieganiu takim sytuacjom. Utrata płynności finansowej oznacza, że nie tylko brakuje środków do finansowania kosztów stałych działalności m.in. czynsze, leasing, ale także prywatnych: studia dzieci, raty kredytów itp. Jest to tym ważniejsze, że często radcowie prawni są głównymi żywicielami rodziny.

Dlatego osoby pracujące na własny rachunek coraz częściej szukają zabezpieczenia przed sytuacją, w której z powodu choroby lub wypadku nie będą mogły zarobkować, a tym samym finansować swoich zobowiązań. Od ponad roku na rynku polskim pojawiły się rozwiązania ubezpieczeniowe gwarantujące m.in. radcom prawnym podtrzymanie

utraczonego dochodu w przypadku czasowej absencji w pracy wynikającej ze stanu zdrowia. Do najbardziej znanych należy ubezpieczenie Lloyd's od utraty dochodu, które powstało dzięki współpracy

Leadenhall Polska S.A. i najstarszej na świecie firmy ubezpieczeniowej Lloyd's z Wlk. Brytanii. Gwarantuje ono dostęp do szerokiego zakresu ochrony m.in.:

- » zasiłku z tytułu okresowej niezdolności do pracy do wysokości 50 000 zł miesięcznie wypłacanego nawet do 5 lat,
- » jednorazowego odszkodowania do 10 mln zł z tytułu całkowitej trwałej niezdolności do pracy w swoim zawodzie,
- » możliwości rozszerzenia ubezpieczenia o dodatkowe ryzyka m.in. sporty ekstremalne, uszczerbki na zdrowiu itp.

→ Przykład 1:

Prawnik lat 35 świadczenie miesięczne 5 000 PLN przy okresowej niezdolności do pracy. Jednorazowe odszkodowanie 200 000 PLN przy całkowitej trwałej niezdolności do pracy. Śładka roczna 460 PLN wskutek wypadku, a 1 370 PLN wskutek wypadku i choroby.

→ Przykład 2:

Prawnik lat 35 świadczenie miesięczne 10 000 PLN przy okresowej niezdolności do pracy. Jednorazowe odszkodowanie 500 000 PLN przy całkowitej trwałej niezdolności do pracy. Składka roczna 1 050 PLN wskutek wypadku, a 2 930 PLN wskutek wypadku i choroby.

Dzięki takiemu rozwiązaniu osoby wykonujące zawód prawniczy otrzymują gwarancję pokrycia utraconego dochodu, a tym samym ograniczają w znaczny sposób ryzyko utraty płynności finansowej. Szczegółowe informacje można uzyskać na stronie www.leadenhall.pl lub za pośrednictwem autoryzowanego partnera Leadenhall Polska S.A.

AF Partner sp. z o.o.

ul. Słowackiego 2 lok. 6
35-060 Rzeszów

Tel. 17 862 44 11 / 601 620 130

e-mail: a.muszynski@afpartner.com.pl

www.afpartner.com.pl

Radcowskie spotkania wigilijne

Jak na tradycję przystało, w miesiącu grudniu rocznie radcowie prawni spotykają się na spotkaniach wigilijnych.

Fot. Anna Mikołajczyk

Jako pierwsi podzielili się opłatkiem radcowie prawni seniorzy, którzy spotkali się w hotelu Best Western Plus w dniu 5 grudnia br. Przy choince i kolędach goście wspominali „dawne dobre czasy”, rozmawiali o przyszłych planach i cieszy-

li się wspólnie spędzonym czasem. Pan Dziekan Leszek Korczak wraz z panem Wicedziekanem Mirosławem Sadowskim i członkiem KRRP panem Janem Łozińskim złożyli wszystkim życzenia świąteczne i rozdali małe upominki.

Fot. Anna Mikołajczyk

Fot. Anna Mikołajczyk

W dniu 9 grudnia spotkali się w restauracji Casus, na parterze Izby, radcowie prawni pełniący obecnie różne funkcje w samorządzie. Przybyło ponad pięćdziesiąt osób, których powitał pan Dziekan Leszek Korczak, dziękując za wspólnie spędzony rok, za wyłożoną pracę na rzecz samorządu i życząc dobrych Świąt. Następnie głos zabrali byli

Dziekani OIRP pani Sekretarz KRRP Barbara Kras i pan Jan Łoziński, członek KRRP i OIRP we Wrocławiu, którzy dołączyli się do życzeń. Spotkanie przebiegło w bardzo sympatycznej atmosferze, a na stołach królowały tradycyjne potrawy wigilijne. ●

(M.N.)

Fot. Anna Mikołajczyk

Zaproszenie na Spotkanie Noworoczne

Rada Okręgowej Izby Radców Prawnych zaprasza na Spotkanie Noworoczne w dniu 9 stycznia 2015 r. o godz. 16.45 w Centrum Sztuki „Impart” przy ul. Mazowieckiej 17 we Wrocławiu.

Spotkanie zostanie uświetnione koncertem zespołu kameralnego Wratislavia En-

semble, który wykona najsłynniejsze walce, polki i uwertury rodziny Straussów. Po koncercie wszyscy goście są zaproszeni na poczęstunek.

Chętnych prosimy o zapisywanie się w biurze OIRP do dnia 30 grudnia 2014 r. telefonicznie: **71 793 70 94 do 96** lub mailem: **biuro.rady@oirp.wroclaw.pl** •

Zaproszenie na Bal Rady Prawnego

Zprzyjemnością informujemy, że dnia 10 stycznia 2015 roku o godzinie 19.00 w „Restauracji Letniej”, mieszczącej się na terenie Ogrodu Zoologicznego we Wrocławiu, odbędzie się tradycyjny, już tak można rzec – bo II, Noworoczny Bal Przebierańców.

Zatem niech przybywają królowny, księżęta i inne bajkowe postacie, gdyż tego roku bawić się będziemy „W ogrodzie bajek”.

Koszt balu wynosi 110 złotych od osoby. W programie: muzyka na żywo, wybór Króla i Królowej balu i tradycją poprzedniego roku – dobra zabawa!

Chętnych prosimy o zgłaszanie się do Izby i zapisanie, telefonicznie lub pocztą elektroniczną na adres: **szkolenia@oirp.wroclaw.pl**.

Wpłaty należy dokonywać w terminie do 7 stycznia 2015 roku na podane niżej konto właściciela restauracji, podając w tytule: „wpłata na Bal 10.01.2015 za osób”:

ASTON S.C.
Wiesław Małucha
ul. Mysłowicka 6, Wrocław
97 1090 2398 0000 0001 1396 0517 •

Zaproszenie na XIV Otwarty Bal Prawnika

Wostatnią sobotę karnawału, w dniu 7 lutego 2015 r., o godz. 20:00, w HASTON City Hotel, we Wrocławiu przy ul. Irysowej 1-3 odbędzie się XIV Otwarty Bal Prawnika.

Cena zaproszenia to 220 zł od osoby.

Chętnych prosimy o zapisywanie się w biurze OIRP telefonicznie: **71 793 70 94 do 96** lub mailowo: **biuro.rady@oirp.wroclaw.pl** •

Przegląd Radcowski OIRP we Wrocławiu

Rada Naukowa

- » r. pr. prof. nadzw. UWr dr hab. Mirosław Sadowski – Uniwersytet Wrocławski – przewodniczący
- » Prof. zw. dr hab. Bogusław Banaszak – Uniwersytet Zielonogórski
- » Prof. nadzw. UWr dr hab. Jerzy Jacyszyn – Uniwersytet Wrocławski
- » Prof. nadzw. UŁ dr hab. Maciej Chmieliński – Uniwersytet Łódzki
- » Prof. nadzw. UWr dr hab. Artur Kozłowski – Uniwersytet Wrocławski
- » Prof. nadzw. UWr dr hab. Tomasz Kalisz – Uniwersytet Wrocławski
- » dr hab. Małgorzata Łuszczzyńska UMCS – Lublin
- » r. pr. prof. nadzw. UG – Anna Machnikowska – Uniwersytet Gdański
- » Prof. nadzw. UWr dr hab. Rafał Wojciechowski – Uniwersytet Wrocławski
- » r. pr. Leszek Korczak – Dziekan OIRP we Wrocławiu
- » r. pr. dr Radosław Antonów – Uniwersytet Wrocławski
- » dr Jacek Przygodzki – Uniwersytet Wrocławski
- » r. pr. dr Tomasz Scheffler – Uniwersytet Wrocławski

Ustawa o prawach konsumenta – za dużo na lifting, za mało na rewolucję

dr Maciej Skory, radca prawny

1. Wprowadzenie – o Dyrektywie

Wchodząca w życie 25 grudnia 2014 r. – a uchwalona pół roku wcześniej, bo 30 maja – ustawa o prawach konsumenta (Dz. U. z 2014 r. poz. 827) jest efektem unijnej harmonizacji rozwiązań w zakresie uprawnień konsumenckich oraz polityki ochrony konsumentów – jako słabszej strony stosunków prawnych – wyrażonej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/83/UE w sprawie ochrony praw konsumenta. Ta stosunkowo świeża Dyrektywa zmienia „wysłużone” już dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich; dyrektywę 1999/44/WE z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji; a także uchyla dyrektywę 85/577/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w umowach zawieranych poza siedzibą przedsiębiorstwa oraz dyrektywę 97/7/WE z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość.

Nowa Dyrektywa weszła w życie 12 grudnia 2011 roku z terminem implementacji do 13 grudnia 2013 roku, przy czym przepisy nowej Dyrektywy mają zastosowanie do umów zawieranych dopiero po dniu 13 czerwca 2014 roku.

Niezwykle istotne znaczenie ma wprowadzona nową Dyrektywą metoda harmonizacji prawa unijnego. Mianowicie zgodnie z przepisem art. 4 *Państwa Członkowskie nie mogą utrzymywać ani wprowadzać do swojego prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym również przepisów surowszych lub łagodniejszych w celu zapewnienia innego poziomu ochrony konsumentów, chyba że niniejsza dyrektywa stanowi inaczej* – takie ujęcie modelu harmonizacji oznacza, iż mamy do czynienia z tzw. harmonizacją maksymalną – według reguły „wszędzie tak samo”. Jest to niezwykle istotne biorąc pod uwagę cel harmonizacji prawa konsumenckiego, którym jest ujednoczenie zakresu praw konsumentów i przedsiębiorców na obszarze całej Unii Europejskiej, co związane jest z coraz powszechniejszym zawieraniem przez konsumentów umów za pośrednictwem internetu oraz związaną się popularnością handlu elektronicznego. Zgodnie z motywem 7 preambuły

nowej Dyrektywy, jej rezultatem powinno być *zlikwidowanie barier wynikających z rozdrobnienia przepisów oraz pełne wprowadzenie rynku wewnętrznego w tej dziedzinie*¹.

2. Wprowadzenie – o ustawie

Ustawa o prawach konsumenta została opublikowana w Dzienniku Ustaw RP w dniu 24 czerwca 2014 roku. Zgodnie z przepisem art. 55 tej ustawy, ustawa zacznie obowiązywać po upływie sześciomiesięcznego *vacatio legis* co oznacza, iż ustawa wejdzie w życie w dniu 25 grudnia 2014 roku. Tak długi okres wdrożeniowy jest adekwatny do zmian, jakie niesie ze sobą nowy akt prawny. Zwrócić uwagę należy na fakt, iż nowa ustawa o prawach konsumenta ma charakter horyzontalny.

Do tej pory większość regulacji konsumenckich cechowała się podejściem wertykalnym, tj. ingerowały tylko w ściśle określony obszar wyznaczony albo specyfiką określonych umów, jak np. umowa kredytu konsumenckiego, *timesharing* albo specyfiką zawierania umów, jak np. zawieranie umów na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa. Wyjątkiem pozostawało unormowanie tzw. klauzul abuzywnych zawarte w art. 385¹-385³ KC odnoszące się do wszelkiego rodzaju stosunków konsumenckich. Tymczasem nowa regulacja ingeruje bardzo mocno we wszystkie sfery stosunków prawnych z udziałem konsumenta. Dziś wyznacznikiem specyfiki obrotu konsumenckiego nie jest już rodzaj podejmowanych czynności prawnych ale faktyczne występowanie w danej relacji konsumenta i przedsiębiorcy. Oczywiście typ umowy albo sposób jej zawarcia wciąż przesądzają o zaostreniu reżimu konsumenckiego, niemniej są to regulacje szczególne względem nowopowstałego „ogólnego reżimu konsumenckiego”. W tym kontekście można powiedzieć, iż nowa regulacja ma zadatki na swoisty „kodeks konsumencki”.

W warstwie językowej – godnym odnotowania jest, sam tytuł ustawy (jak i dyrektywy) mówi o prawach konsumenta i nie akcentuje ochronne charakteru zawartych w tych aktach przepisów. W przeciwieństwie do wcześniejszej retoryki współcześni nie chodzi już o prostą ochronę konsumenta jako słabszej, a przez to gorszej strony stosunku prawnego. W przepisach mniej jest zatem swoistego „upośledzenia” konsumenta, z którym wielokrotnie mieliśmy do czynienia dotychczas, a które niekorzystnie wpływało na postrzeganie konsumentów zarówno przez nich samych jak i kontrahentów. Obecnie konsument został wyposażony w określone prawa podobnie jak określone prawa zostały przyznane przedsiębiorcy, przez co konsument równoprawną stroną stosunków gospodarczych, jeśli nawet wciąż ekonomicznie pozostaje stroną słabszą.

¹ *Pełna harmonizacja niektórych kluczowych aspektów regulacyjnych powinna znacznie poprawić pewność prawa zarówno wśród konsumentów, jak i przedsiębiorców. Zarówno konsumenci, jak i przedsiębiorcy powinni mieć możliwość korzystania z jednolitych ram regulacyjnych, opartych na jasno zdefiniowanych pojęciach prawnych, regulujących niektóre aspekty umów zawieranych między przedsiębiorstwami a konsumentami w całej Unii. Rezultatem takiej harmonizacji powinno być zlikwidowanie barier wynikających z rozdrobnienia przepisów oraz pełne wprowadzenie rynku wewnętrznego w tej dziedzinie. Bariery te można zlikwidować tylko przez stworzenie jednolitych przepisów na poziomie Unii. Ponadto konsumenci powinni mieć możliwość korzystania ze wspólnego wysokiego poziomu ochrony w całej Unii.*

Z dniem 24 grudnia 2014 roku przestają obowiązywać ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176), a także ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. Nr 22, poz. 271)². Nie oznacza to jednak, iż całość tych przepisów została uchylona lub zmieniona. W pewnym zakresie zostały one przeniesione do kodeksu cywilnego lub właśnie do nowej ustawy o prawach konsumenta. Rozwiązanie to szczególnie rzuca się w oczy w przypadku regulacji umów finansowych zawieranych na odległość. Zagadnieniom tym był poświęcony rozdział 2a ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów... Obecnie treść całego rozdziału została niemal *in extenso* przeniesiona do rozdziału 5 ustawy o prawach konsumenta (art. 39–43). Obie regulacje różnią się zaledwie kilkoma kosmetycznymi zmianami, bez istotnego merytorycznego znaczenia (sprowadzającymi się do użycia bardziej precyzyjnych sformułowań), a istota nowelizacji najbardziej zauważalna jest w tytule rozdziału, który brzmiał: *Szczególne przepisy o umowach zawieranych na odległość dotyczących usług finansowych*, a obecnie przyjęto *Umowy dotyczące usług finansowych zawierane na odległość*. Bez wątplenia jednak zmiany trzeba przyjąć z aprobatą. Prowadzą one bowiem do ujednoczenia systemu prawnego i jego uszczelnienia.

Warto także odnotować, iż zmiany w polskim kodeksie cywilnym dokonane omawianą ustawą o prawach konsumenta, a dotyczące rękojmi i gwarancji, nie są efektem implementacji nowej Dyrektywy. Zmierzają one do poprawienia przyjętego przez polskiego prawodawcę sposobu transpozycji Dyrektywy 1999/44/WE z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji. Transpozycja ta, mimo że formalnie zgodna z Dyrektywą, budziła wiele zastrzeżeń środowisk prawniczych, gdyż w wielu aspektach zamiast poprawiać sytuację konsumenta wręcz pogarszała ich status, nawet w stosunku do obowiązującego w obrocie powszechnym standardu wyznaczonego przez regulację rękojmi w kodeksie cywilnym.

3. Systematyka nowej ustawy i zmiany w ogólności

Ustawa składa się z sześciu rozdziałów, których systematyka jest niemal idealna, intuicyjna. Rozdział pierwszy, zawierający artykuły od 1 do 7 określa przedmiot ustawy podstawowe definicje pojęć użytych w ustawie wyłączenia z zakresu jej stosowania oraz charakter przepisów regulujących prawa przysługujące konsumentom na podstawie ustawy, wreszcie zakaz zrzeczenia się przez konsumenta praw przyznanych mu na mocy ustawy. W rozdziale drugim wprowadzono generalne przepisy dotyczące wszelkich umów zawieranych z konsumentami. Jest to regulacja wyciągnięta przed nawias innych przepisów konsumenckich – i dlatego bardzo istotna dla wszystkich, którzy w jakikolwiek sposób w relacjach tego rodzaju – czy to zawierając umowy, czy pośrednicząc w ich zawieraniu, czy wreszcie – przygotowując wzory umów lub opiniując

² Tekst jednolity z dnia 14 września 2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1225). Dalej: ustawa o ochronie niektórych praw...

regulaminy i oferty przedsiębiorców. Przepisy te przewidują szeroki katalog informacji, których należy udzielić konsumentowi przed zawarciem umowy – co w zamyśle ma ułatwić konsumentowi podjęcie decyzji i zawarcie umowy.

Trzeci rozdział zawiera kompleksową regulację umów zawieranych na odległość oraz poza lokalem przedsiębiorstwa. Rozdział ten obejmuje przepisy od art. 12 do art. 26. W porównaniu z dotychczasowymi przepisami ustaw o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej czy o ochronie niektórych praw konsumenta unormowanie to znacznie poszerza katalog obowiązków informacyjnych przedsiębiorcy ale także je uściśla.

W rozdziale czwartym, obejmującym przepisy od art. 26 do art. 38 – uregulowano zasady odstąpienia od umowy przez konsumenta zarówno w przypadku umów zawieranych na odległość jak i poza lokalem przedsiębiorstwa. Nowe przepisy rozwiewają dotychczasowe wątpliwości dotyczące formy i skutków złożenia takiego oświadczenia przez konsumenta, a zwłaszcza regulują kwestie zwrotu kosztów zawarcia umowy i przesyłki towarów. Wreszcie w art. 38 wskazano, kiedy omawiane prawo odstąpienia od umowy konsumentowi nie przysługuje. Przy tak skonstruowanej ustawie, także w sferze formalnej daje się zauważyć odejście od dotychczasowego wertykalnego ujęcia, które w poszczególnych rozdziałach obejmowało całościowo regulację umów zawieranych na odległość (w tym obowiązki informacyjne oraz prawo do odstąpienia), a w oddzielnym rozdziale unormowanie umów zawieranych poza lokale. Współczesne ujęcie charakteryzuje się podziałem z uwagi na instrumenty ochronne (prawo do informacji, prawo do odstąpienia), a nie typ czy sposób zawarcia umowy.

Rozdział piąty to przepisy o umowach dotyczących usług finansowych zawieranych na odległość. Są to przepisy od art. 39 do art. 43 stanowiące – jak już to zostało powiedziane – w dużej mierze powtórzenie dotychczasowych regulacji zawartych w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za produkt niebezpieczny. Należy ubolewać, iż wprowadzając tak istotne, systemowe zmiany, ustawodawca nie pokusił się o wprowadzenie postulowanych od dawna modyfikacji w tym obszarze, gdyż doktryna od dawna wskazuje na pewne niedostatki regulacji.

Wreszcie rozdział szósty wprowadzający istotne zmiany – nie tylko w obrocie konsumenckim, ale dla całego obrotu gospodarczego. Przepisy art. 45 niesie z sobą doniosłe zmiany w kodeksie cywilnym – począwszy od znowelizowanej definicji konsumenta ujętej w art. 22¹ k.c., poprzez modyfikację w części ogólnej zobowiązań, aż po radykalnie odświeżone rozwiązania dotyczące rękojmi i gwarancji jakości. Z pełną świadomością należy podkreślić, iż przyjęte regulacje art. 535 i n. k.c. są kluczowe dla całego obrotu gospodarczego i wymagają od profesjonalistów – w tym od radców prawnych tworzących umowy i uczestniczących w ich wykonywaniu – przestawienia się na zupełnie nowe tory. Wbrew bowiem tytułowi ustawy – ustawa ingeruje także w relacje pomiędzy przedsiębiorcami. Efektem nowelizacji jest chociażby wprowadzenie jednolitego pojęcia wadliwości rzeczy sprzedanej obejmującego niezgodność rzeczy sprzedanej z umową w szczególności, gdy rzecz: *1) nie ma właściwości, które rzecz tego rodzaju powinna mieć ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z oko-*

liczności lub przeznaczenia; 2) nie ma właściwości, o których istnieniu sprzedawca zapewnił kupującego, w tym przedstawiając próbkę lub wzór; 3) nie nadaje się do celu, o którym kupujący poinformował sprzedawcę przy zawarciu umowy, a sprzedawca nie zgłosił zastrzeżenia co do takiego jej przeznaczenia; 4) została kupującemu wydana w stanie niezupelnym. Istnienie wad fizycznych należy oceniać tak jak tego wymaga wykładnia oświadczeń woli oraz w zgodzie z przepisem art. 56 kodeksu cywilnego. Istotna jest także nowa regulacja uprawnień z tytułu rękojmi – obejmująca uprawnienia w ogólności oraz w odniesieniu do umów konsumenckich. Zupelnym *novum* jest dodany po art. 576 kodeksu cywilnego dział IIa – regulujący *roszczenia sprzedawcy w związku z wadliwością rzeczy sprzedanej*. Wprowadzenie tych przepisów usankcjonowało prawnie uprawnienia sprzedawcy końcowego do regresu w stosunku do pozostałych uczestniczących w tzw. łańcuchu umów sprzedawców oraz producenta w sytuacji, gdy konsument skorzysta z przysługujących mu uprawnień wynikających z wadliwości sprzedanego towaru. Sprzedawcy końcowemu przyznany został mechanizm obrony jego interesów ekonomicznych, które mogą być zagrożone na skutek uwzględnienia roszczeń konsumenta związanych z niezgodnością towaru z umową. Sprzedawca końcowy nie powinien zatem obawiać się uwzględniania roszczeń konsumentów mając zagwarantowane ustawowo roszczenie do poprzednich sprzedawców. Regulacja ta – mająca w zamiśle chronić konsumentów – nie jest jednak pozbawiona pewnych wad, które duże koncerny z pewnością będą w stanie wychwycić i ograniczyć swoją odpowiedzialność w stosunku do sprzedawców końcowych. Zmianie ulega także cały dział trzeci tytułu jedenastego księgi trzeciej kodeksu – tj. gwarancja przy sprzedaży. Aktualnie art. 577 k.c. znajduje zastosowanie we wszystkich typach obrotu niezależnie czy gwarancja udzielona została odpłatnie czy nieodpłatnie. Zmianie uległy także inne przepisy kodeksu odwołujące się do rękojmi, gwarancji lub uprawnień konsumenta wynikających z ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. Dokonując wstępnej oceny nowej regulacji można stwierdzić, iż w warstwie merytorycznej jest ona dobra, poprawia sytuację kupującego już choćby poprzez przedłużenie terminów rękojmi do 2 lat w przypadku rzeczy ruchomych i 5 lat w odniesieniu do budowli, uchyla powszechnie krytykowane rozwiązania konsumenckie (np. tzw. sekwencyjność roszczeń). Z aprobatą należy także przyjąć zaadoptowanie do obrotu powszechnego, czy nawet dwustronnie gospodarczego mechanizmów stosowanych do tej pory wyłącznie w stosunkach konsumenckich. W tym przypadku to swoiste przenikanie bardziej „uładzonych” relacji konsumenckich do obrotu komercyjnego dowodzi postępującego procesu racjonalizacji reguł gospodarczych. Z drugiej strony, trzeba to niestety przyznać, umieszczenie regulacji konsumenckich wraz z regulacjami mającymi zastosowanie do pozostałych rodzajów obrotu, mimo że formalnie poprawne, może nastroczać wiele problemów. Zwłaszcza tym, którzy już dobrze poznali dotychczasowe reguły i doskonale radzą sobie z obecnym stanem prawnym osiągając już pewien stopień rutyny. Przejście na nowe reguły, zapamiętanie wyłączeń, stosowanie niektórych rozwiązań tylko w określonych sytuacjach, zrozumienie przepisów, które w poszczególnych ustępach regulują różne rodzaje obrotu, zwłaszcza w początkowym okresie obowiązywania przepisów może rodzić problemy, a nawet frustrację³.

³ Autor miał już okazję prowadzić wykłady i szkolenia z tego zakresu zarówno dla studentów jak i praktyków. Zwykle niemal wszyscy uczestnicy deklarowali trudności nie tyle ze zrozumieniem poszczególnych rozwią-

W ramach dokonanej nowelizacji, oprócz zmian *stricte* cywilistycznych, wprowadzono także do kodeksu wykroczeń nowy czyn zabroniony polegający na *niespełnianiu wymagań dotyczących udzielenia informacji lub wydania dokumentu przewidzianych w przepisach ustawy (...) o prawach konsumenta*. Zmiany objęły także jednostkowe przepisy w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. Nr 124, poz. 1154, z późn. zm.); w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 392); w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2014 r. poz. 243); w ustawie z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206) oraz w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. poz. 455 oraz z 2014 r. poz. 822).

Rozdział siódmy to przepisy przejściowe i końcowe, wśród których kluczowe znaczenie wydaje się mieć art. 51, który stanowi, iż *do umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe*. To zaś powoduje, iż jeszcze przez co najmniej dwa lata – będziemy mieli *sui generis* dualizm prawny. Nie bez znaczenia pozostaje także wspomniane na wstępie uchylenie przepisów ustaw o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej.

W kontekście przyznanych konsumentowi uprawnień oraz nałożonych na przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych dosyć istotnym *novum* stanowi wprowadzenie jako załączniki do ustawy rozbudowanego wzoru informacji o prawach konsumenta wraz ze wzorem pouczenia o odstąpieniu od umowy oraz wzoru formularza odstąpienia od umowy.

4. Mechanizmy ochrony konsumenta

Ustawa utrzymuje stosowane dotychczas i właściwe całej europejskiej kulturze główne mechanizmy ochronne, tj. ochrona przez informację oraz przyznanie prawa do odstąpienia od umowy w ramach tzw. *tempus ad deliberandum* czy *cooling off period*. Mechanizmy te zostały jednak wzmacnione – rozszerzone i bardziej sformalizowane. Rozszerzone zostały także uprawnienia wynikające z rękojmi lub gwarancji przy sprzedaży. Za *novum* uznać trzeba także – wspomnianą powyżej – sankcję karnoadministracyjną w postaci odpowiedzialności przedsiębiorców za wykroczenia przeciwko prawom konsumenta.

W zakresie modyfikacji prawa odstąpienia od umowy warto wskazać na wydłużenie terminu do złożenia takiego oświadczenia z dotychczasowych 10 dni – do dni czternaście. Ustawodawca doprecyzował także, od którego momentu należy liczyć bieg tego terminu. Kluczowe w tej chwili będzie ustalenie daty objęcia rzeczy w posiadanie przez

zań, co zapamiętaniem, skojarzeniem, a przede wszystkim wyzbyciem się dotychczasowych nawyków i notacji.

konsumenta, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie, zwłaszcza gdy objęcie w posiadanie nastąpi w mniej tradycyjny sposób, np. w ramach *traditio brevi manu* lub *longa manu*, które to formy zostały wprost przewidziane w nowej regulacji⁴. Ważnym z punktu widzenia ochrony konsumenta jest obowiązek potwierdzenia przez przedsiębiorcę otrzymania oświadczenia o odstąpieniu od umowy⁵, dzięki czemu konsument nie pozostaje w niepewności – czy umowa uległa rozwiązaniu, czy nie. Wadą jest jednak brak sankcji za niewysłanie przez przedsiębiorcę potwierdzenia otrzymania oświadczenia konsumenta.

5. Warto zwrócić uwagę

Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 1 jako umowę zawartą na odległość – należy rozumieć *umowę zawartą z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy wyłącznie* (podkr. M.S.). Definicja ta, choć dosyć zgrabna i zdecydowanie lepsza niż dotychczasowa, nie jest jednak pozbawiona wadliwości, które w przyszłości będą zapewne wywoływały spory interpretacyjne. Nie jest jasne jak należy rozumieć zwrot „z wyłącznym wykorzystaniem (...) środków porozumiewania się na odległość”. Czy cały proces kontraktowania musi odbywać się przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, a jeśli tak to który moment należy uznać za początek tego procesu. Szczególne wątpliwości mogą rodzić się w sytuacji, gdy konsument najpierw przyjdzie do sklepu, obejrzy towar, porozmawia ze sprzedawcą, uzyska informacje na temat cech towaru, promocji, gwarancji, etc., a następnie kupi towar w tym samym sklepie, ale za pośrednictwem platformy internetowej. Może zaistnieć także sytuacja odwrotna – klient zamówi towar za pośrednictwem sklepu internetowego, ale po odbiorze towaru przyjdzie do sklepu tradycyjnego i tam zapłaci za towar.

Równie istotne wątpliwości mogą pojawić się przy wykładni pojęcia „trwałego nośnika”, który definiowany jest jako *materiał lub narzędzie umożliwiające konsumentowi lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych osobiście do niego, w sposób umożliwiający dostęp do informacji w przyszłości przez czas odpowiadający do celów, jakim te informacje służą, i które pozwalają na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci* (podkr. M.S.). Definicja ta, choć zmierza w poprawnym kierunku mającym na celu możliwie szerokie, funkcjonalne uję-

4 Art. 28. Bieg terminu do odstąpienia od umowy rozpoczyna się:

1) dla umowy, w wykonaniu której przedsiębiorca wydaje rzecz, będąc zobowiązany do przeniesienia jej własności – od objęcia rzeczy w posiadanie przez konsumenta lub wskazaną przez niego osobę trzecią inną niż przewoźnik, a w przypadku umowy, która:

a) obejmuje wiele rzeczy, które są dostarczane osobno, partiami lub w częściach – od objęcia w posiadanie ostatniej rzeczy, partii lub części,
b) polega na regularnym dostarczaniu rzeczy przez czas oznaczony – od objęcia w posiadanie pierwszej z rzeczy;

2) dla pozostałych umów – od dnia zawarcia umowy.

5 Art. 30 ust. 4 Przedsiębiorca ma obowiązek niezwłocznie przesłać konsumentowi na trwałym nośniku potwierdzenie otrzymania oświadczenia o odstąpieniu od umowy złożonego w sposób, o którym mowa w ust. 3.

cie nośnika nie jest jednak pozbawiona jednak mankamentów. Już na pierwszy rzut oka widać, iż ustalenie jaki czas jest odpowiedni na przechowywanie dokumentów może nastroczać istotne problemy. Czy jest to okres związania ofertą, czy okres obowiązywania umowy, czy okres, w którym konsument może od umowy odstąpić, a może okres przedawnienia roszczeń wynikających z umowy? Kluczowe natomiast zagadnienie sprowadza się do ustalenia kto decydować będzie o tym, że czas jest odpowiedni i decydował o usunięciu danych z nośnika. Praktyczne zagadnienia tej regulacji umknęły zatem ustawodawcy, który skupił się na czysto teoretycznym aspekcie definicji. Problemy z tym związane zapewne będą jeszcze wielokrotnie przywoływane w różnego rodzaju opracowaniach poświęconych tematyce nowych technologii. Postęp w tej dziedzinie jest tak szybki, że prawodawca nie jest w stanie nadążyć z opracowaniem naprawdę dobrej i precyzyjnej regulacji. Duża odpowiedzialność spoczywa zatem na doktrynie.

Wątpliwości będą towarzyszyły także wykładni umów zawieranych z przedsiębiorcą dokonującym częstych i regularnych objazdów, *podczas których przedsiębiorca dostarcza środki spożywcze, napoje i inne artykuły, przeznaczone do bieżącego spożycia w gospodarstwach domowych, do miejsca zamieszkania, pobytu lub pracy konsumenta* (art. 3 ust. 1 pkt 3). Jak częste i jak regularne mają być te objazdy, aby umowa nie została wyłączona spod regulacji konsumenckiej – trudno powiedzieć. Podobnie jak w wyżej opisanym przypadku ustawodawca pozostawił tę kwestię uznaniu doktryny i orzecznictwa.

Zgodnie z przepisem art. 8 ustawy *najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli związania się umową przedsiębiorca ma obowiązek poinformować konsumenta o przysługujących mu, enumeratywnie wskazanych w ustawie, uprawnieniach*. Wątpliwości jednak budzi sformułowanie *najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli związania się umową* – zatem nie po zawarciu umowy, ani przy jej zawarciu. Dotychczasowa regulacja opierała się na momencie „złożenia propozycji zawarcia umowy”⁶, przy czym słowo „propozycja” nie było definiowane prawnie i mogło oznaczać zarówno ofertę, jak i zaproszenie do rokowań, ogłoszenia, cenniki, a nawet reklamy. W tych wszystkich przypadkach trudno wyobrazić sobie, aby zawsze aktualizował się obowiązek informacyjny. Nowe brzmienie przepisu odwołuje się do zachowania konsumenta, a nie przedsiębiorcy. Zwrócić uwagę należy, iż nie może to być jakakolwiek odpowiedź konsumenta, ale musi ona mieć indywidualizowany charakter i obejmować jednoznaczne, stanowiące związanie się umową. Od tego typu oświadczenia należy odróżnić wszelkie zgody lub oświadczenia wiedzy dotyczące, np. przetwarzania danych osobowych, czy otrzymywania informacji drogą elektroniczną, zasięgania informacji o zatrudnieniu i zarobkach (w celu weryfikacji zdolności kredytowej). Pewne wątpliwości budzi problem rozdzielenia dwóch momentów, tj. wyrażenia woli i złożenia oświadczenia woli. Może się bowiem zdarzyć (zwłaszcza w relacjach niespełniających kryteriów działania w czasie rzeczywistym, tzw. *on-line*), że oświadczenie zostanie złożone w kanale komunikacyjnym wymagającym pewnego odstępu czasu na dotarcie jej

⁶ Art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie niektórych praw...: *Propozycja zawarcia umowy w postaci oferty, zaproszenia do składania ofert lub zamówień albo do podjęcia rokowań powinna jednoznacznie i w sposób zrozumiały informować o zamiarze zawarcia umowy przez tego, kto ją składa.*

treści do kontrahenta. Przykładowo, wyrażenie przez konsumenta oświadczenia o woli związania się umową w formie pisemnej może być dokonane przez niego w domu, a następnie wysłane do przedsiębiorcy. Celem uniknięcia tego typu wątpliwości, przedsiębiorcy powinni dążyć do umożliwienia konsumentom pozyskania niezbędnych informacji w bezpiecznym okresie przed związaniem się umową (lub co najmniej ofertą), przy uwzględnieniu zwykłego toku czynności, a od konsumentów powinno się wymagać działania z rozmysłem, w ramach pewnych standardowych i naturalnych w danych warunkach mechanizmów komunikacji.

Wymogów prawidłowej legislacji nie spełniają niestety nałożone na przedsiębiorców obowiązki tzw. transparentności informacji, tj. przekazywania prawnie relewantnych treści „w sposób jasny i zrozumiały” (art. 39 ust. 1). Ustawa nie posługuje się konsekwentnie jednym sformułowaniem, w to miejsce używając naprzemiennie zwrotów takich jak: *w sposób czytelny i wyrażonych prostym językiem* (art. 14 ust. 1), *jasny i widoczny* (art. 17 ust. 1), *jasnych, zrozumiałych i niewprowadzających w błąd informacji w języku polskim* (art. 54⁶ k.c.). Wątpliwości tej samej natury wywołuje wprowadzenie nowej *quasi* formy dokumentowania czynności prawnych „na papierze”. Jest to forma odmienna od dotychczasowych zwrotów „na piśmie” czy „pisemnie” – co oczywiście nie ma nic wspólnego z przewidzianą w kodeksie cywilnym pisemną formą czynności prawnych, o której mowa w art. 78 § 1 KC⁷. Przewidziana w omawianej ustawie forma „na papierze” jest to tylko jedna z form utrwalania, dokumentowania czynności o charakterze odnosząca się do sposobu wykorzystania nośnika informacji jakim jest papier (choć nie koniecznie z podpisem osoby od której pochodzi oświadczenie), gdy tymczasem sformułowania „na piśmie” czy „pisemnie” akcentują sposób wyrażenia treści, które – przynajmniej teoretycznie – mogłaby być zawarta na nośniku elektronicznym. Zagadnienie to, będzie zapewne jeszcze szeroko komentowane. Nie da się bowiem ukryć, że z uwagi na rozwój technologiczny mamy w tej chwili spore zamieszanie pojęciowe w omawianym obszarze. Dobrze jednak, że prawodawca nie czeka „aż wszystko się ostatecznie ułoży”, tylko stara się na bieżąco reagować na potrzeby obrotu, choćby nawet regulacje te nie były doskonałe.

Podsumowanie

Wprowadzone ustawą o prawach konsumenta z 30 maja 2014r. zmiany legislacyjne mają bez wątpienia doniosły charakter. Nowa regulacja bez wątpienia istotnie porządkuje przepisy, uszczelnia regulację, wprowadza pewne ogólne rozwiązania, które pozwalają na tworzenie podstaw systemu ochrony konsumenta, a przede wszystkim – wprawdzie z półrocznym opóźnieniem ale jednak zasadniczo poprawnie – implementuje Dyrektywę oraz poprawia wcześniejsze błędy legislacji, unowocześnia też aparat pojęciowy i systematyzuje regulację. Z całą pewnością jest to ważny akt prawny nie

⁷ Art. 78. § 1. KC: *Do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. Do zawarcia umowy wystarcza wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron, lub dokumentów, z których każdy obejmuje treść oświadczenia woli jednej ze stron i jest przez nią podpisany.*

tylko dla ochrony konsumenta ale – poprzez istotne zmiany w unormowaniu rękojmi i gwarancji – dla całego systemu prawnego. Z pełną aprobatą należy odnieść się do wprowadzonych zmian. Nie ustrzeżono się od pewnych usterek, które na szczęście nie mają cech istotności. Stosowane dotychczas mechanizmy ochronne w postaci prawa do informacji oraz do odstąpienia od umowy zostały zachowane. Podobnie rzecz się ma w odniesieniu do uprawnień z tytułu rękojmi i gwarancji, choć znaleźć tu można także zupełnie nowe rozwiązania. Oczywiście nie wiadomo jak skomplikowane mechanizmy ustawy sprawdzą się w praktyce. Niemniej jednak jeśli już teraz pokusić się o całościową opinię na temat ustawy można powiedzieć, że jest to znacznie więcej niż tylko lifting dotychczasowych rozwiązań. Z drugiej jednak strony, to stanowczo za mało na rewolucję ale to dobrze, gdyż rewolucje mają niezwykłą zdolność niszczenia dotychczasowego porządku, a jednocześnie ogromne problemy z tworzeniem czegoś nowego, dobrego i efektywnego. Wybrany przez prawodawcę kierunek zmian jest zatem słuszny. ●

Recenzja książki „Mediacje gospodarcze” pod redakcją Aleksandra Binsztoka

Krystian Mularczyk, radca prawny, członek kolegium redakcyjnego kwartalnika ADR

Książka pod redakcją Aleksandra Binsztoka pod tytułem „**Mediacje gospodarcze**” to kolejna z monografii wydana w wydawnictwie Marina dotycząca tematyki alternatywnych metod rozwiązywania sporów [wcześniej bowiem ukazała się również pozycja pod redakcją wspomnianego autora zatytułowana:

„Sztuka skutecznego prowadzenia mediacji i negocjacji. Zagadnienia psychologiczne i komunikacyjne”]. Opisywana jednak tutaj pozycja literaturowa dotyczy *stricte* spraw z zakresu mediacji gospodarczych ujętych w **różnych** płaszczyznach – prawnych, ekonomicznych oraz psychologicznych. Poszczególne rozdziały zawierają obszerny przegląd opracowań zajmujących się zagadnieniami dotyczącymi mediacji. Tematyka poruszana w książce dotyczy takich pojęć jak: ogólne informacje dotyczące prowadzenia mediacji gospodarczych, rodzaje mediacji, relacja mediacji gospodarczej i prawa,

a także psychologii i komunikacji w owej mediacji. Porusza tematykę wykorzystywania metod promocji i prowadzenia oraz praktyki w mediacjach gospodarczych. Podejmuje problematykę nadzwyczaj aktualną stając się dzięki temu nowoczesnym źródłem wiedzy. Pomimo, że tematy poruszane w książce są dziełem specjalistów, między innymi z dziedziny mediacji gospodarczych, to styl i forma, w jaki poddano pod analizę konkretne zagadnienia, są jak najbardziej przystępne dla wszystkich zainteresowanych tą tematyką, tj. zarówno dla laików potrzebujących konkretnego przewodnika po tego rodzaju mediacji, jak i dla profesjonalistów. Zatem książka „Mediacje Gospodarcze” gwarantuje zarówno dopracowaną treść merytoryczną jak i wzory pism, które stanowią element niezmiernie ważny z praktycznego punktu widzenia.

Poniżej pragnę Państwu przedstawić zestawienie autorów wraz z tytułami rozdziałów, na które składa się omawiana publikacja. Mam nadzieję, że wspólne zebranie poglądów oraz przedstawienie ich w różnych płaszczyznach przyczyni się do poszerzania wiedzy i propagowania mediacji jako alternatywnej metody rozwiązywania sporów, również na gruncie gospodarczym.

- » Wojciech Orłowski, *Cel mediacji gospodarczych i korzyści z nich płynące*;
- » Anna Cisek, *Zagrożenia w mediacjach gospodarczych*;
- » Anna Cisek, *Różnice między mediacjami gospodarczymi a negocjacjami*;
- » Edyta Kosarewicz, *Mediacje interpersonalne w organizacjach gospodarczych*;
- » Paweł Miłoszewski, *Mediacje w sporach zbiorowych oraz metody rozwiązywania indywidualnych sporów pracowniczych*;
- » Andrzej Dudzik, *Mediacje w sferze publicznej*;
- » Małgorzata Rojowska, *Prawnik w mediacji*;
- » Marta Michnowicz, *Wymagania formalnoprawne stawiane mediatorom w sprawach gospodarczych*;
- » Magdalena Jaworska, *Charakter prawny ugody mediacyjnej w postępowaniu cywilnym*;
- » Maciej Kanicki, *Komunikacja werbalna w mediacjach (sztuka aktywnego słuchania)*;
- » Anna Jednak-Dudzik, *Proksemika, czyli aranżacja miejsca mediacji*;
- » Aleksandra Czechowska, *Wykorzystanie w mediacjach koncepcji inteligencji emocjonalnej Davida Golemana*;
- » Ewa Staniszevska, *Inteligencja moralna w mediacjach*;
- » Dorota Kubacka-Kołowska, *Porozumienie bez przemocy – metoda skutecznej komunikacji*;
- » Dominika Frencel, *E-mediacje*;
- » Anna Jednak-Dudzik, *Techniki heurystyczne a prowadzenie mediacji*;
- » Katarzyna Zalas-Kamińska, *Promocja mediacji a funkcjonowanie ośrodków mediacyjnych*;
- » Aleksander Binsztok, *Propozycje sposobów docierania do społeczeństwa z ideą mediacji w świetle wyników badań empirycznych*;
- » Wojciech Orłowski, *Standardy dobrych praktyk i Kodeks etyczny mediatora gospodarczego*;
- » Tadeusz Szewiła, *Koszty mediacji i koszty sądowe w sprawach gospodarczych*;
- » Edyta Kosarewicz, **ZAŁĄCZNIKI: wzory dokumentów w mediacjach gospodarczych.** ●

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu

ul. Włodkowica 8, 50-072 Wrocław

Telefony:

tel./fax (71) 793-70-94

tel./fax (71) 793-70-95

tel./fax (71) 793-70-96

E-mail: sekretariat@oirp.wroclaw.pl

msadowski@oirp.wroclaw.pl

g.bar@bar-rojowska.pl

biuro.rady@oirp.wroclaw.pl

strona internetowa: www.oirp.wroclaw.pl